

Orman ve Av

- ◆ TOD 92. Kuruluş Yıldönümü Etkinlikleri
- ◆ Trabzon İli Sürmene İlçesi Çamburnu Yöresinde Çıkan Orman Yangını Hakkında Rapor
- ◆ COP22: Dönüşüm Rüzgârı

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
TARAFINDAN İKİ AYDA BİR YAYIMLANIR.

Yıl: 2016 | Kasım - Aralık | Sayı: 6 | Cilt: 94 |
ISSN 1302-040X

**TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ ADINA
SAHİBİ**

GENEL BAŞKAN
Fevzi KALELİ

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Nihat ÖZ

EDİTÖR
Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN
ozden@karatekin.edu.tr

YAYIN KURULU
Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR
Prof. Dr. Oktay YILDIZ
Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ
Yrd. Doç. Dr. Nimet VELİOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Ufuk COŞGUN
Dr. Erdal ÖZÜDOĞRU
Tarkan Barbaros PİLEVNE

Bilgilendirmek amacıyla üyelerimize
ücretsiz dağıtılır.

YÖNETİM YERİ:
TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
TUNA CAD. NO: 5 06410 KIZILAY/ANKARA

TEL-FAKS
0312 433 84 13

www.ormancilarternegi.org
ormancilarterneti@gmail.com

BASKI
DÖNMEZ OFSET

GRAFİK TASARIM
Güngör GENÇ

KAPAK FOTOĞRAFLARI
Rüknettin TEKDEMİR

İçindekiler

Editörden	1
Başyazı	2
Alman Öğrencileri Konuk Etti	4
Ormana Çağırın Bir Roman	7
Kuruluş Yıldönümü Etkinlikleri	9
TOD Marmara Şubesi	
92. Kuruluş Yıldönümü Kutlaması	12
Eskişehir İl Temsilciliği Faaliyeti	13
TOD Muğla Temsilciliği Etkinliği	15
Bursa Üyeleri Bir Araya Geldi	16
Zonguldak Temsilciliği Etkinliği	17
1960-61-62 Yılı Girişlilerin	
23. Dönem Toplantısı	18
Trabzon İli Sürmene İlçesi Çamburnu	
Yöresinde Çıkan Orman Yangını	
Hakkında Rapor	21
COP22: Dönüşüm Rüzgârı	25
Cancun Deklarasyonu	29
“İstanbul’un Doğal Mirası Anıt Ağaçlar” Adlı	
Kitap Üzerine Tür Teşhisi ve Yaş Saptama	
Bağlamında Kısa Bir Değerlendirme	35
Bir Rüsvet Öyküsü	44
Üyemiz PİLEVNE’DEN Yeni Kitap	47
2016 YILINDA VEFAT EDEN	
MESLEKTAŞLARIMIZ	48

Editörden

Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN

Fotoğraf: Oğuz KURDOĞLU

Derneğimizin 92'nci yaşını coşkuyla kutladık, bu köklü çınarın bir yaprağı olmaktan mutluluk ve gurur duyduk. Bu çınar günümüze kadar gelinceye dek çok önemli işlere imza attı, saymaya gerek yok; herkes biliyor. Peki, geldiğimiz yer olmamız gereken yer mi? Kanımca hayır, Derneğimizin vizyonunu daha da ileri götürme vakti geldi. Dünyadaki çağdaş meslek kuruluşlarının gerisine düşemeyiz. Temel ilkelerimize bağlı kalarak yarınımızı şekillendirmek zorundayız. Bu hem mesleğimizin geldiği olumsuz durum, hem de tarihimizden bize yüklenen bir sorumluluk.

Öncelikle genel merkez olarak büyük bir halkla ilişkiler kampanyasını başlatıp, Derneğin toplum nezdinde bilinirliğini artırmak için geniş toplum kesimlerinin katılımını sağlayan projeler gerçekleştirmeliyiz. Bunun temel koşulu, başta üyelerin olmak üzere temsilciliklerin ve şubelerin bu vizyona sinerji vermesidir. Şubeler ve temsilciliklerde genç orman mühendislerini projeler bazında işlendirip bu projelerle halkla ilişkiler amacına doğru yürümeliyiz. Bu hem Derneğin gençleşmesine katkıda bulunacak ve hem de her temsilciliğin ya da şubenin bulundukları bölgelerde daha aktif olmasını sağlayacaktır. Bu projelerin sürdürülebilir olması için finansman sorununu çözecek

ulusal ve uluslararası kanalları zorlamalıyız. Gelirimizin kaynak darlığını ortadan kaldırmak için sürekli gelir getirici yatırımlara yönelmeliyiz.

Yakın coğrafyamız ile ilişkileri artırıp öncelikle Avrupa'da ve Asya'da uluslararası organizasyonlara dahil olmalı, karar alma süreçlerine etki etmeliyiz. Başta FAO ve IUFRO Dünya Ormancılık Kongreleri olmak üzere önemli uluslararası etkinliklere katılmalı ve Derneğimizi tanıtıcı faaliyetleri geliştirmeliyiz. BM Gıda ve Tarım Örgütünün Genel Merkezi ve Ankara İstanbul temsilcilikleri ile ortak projeler gerçekleştirmeliyiz. İktisadi işletme bünyesinde bir şirket kurup orman mühendisi istihdam açığı bulunan Kanada gibi ülkelere orman mühendisi ihraç etmeli; bu sayede hem projelerin finansmanı için gelir elde etmeli hem de genç mühendislerin işsizlik probleminin çözümüne destek olmalıyız. Elbette bu şirket ülke içinde de faaliyet göstermelidir. Genç mühendislerin daha donanımlı yetiştirmelerine katkı vermek üzere sürekli ve ücretsiz kurslar düzenlemeliyiz.

Ormancılık örgütü ve fakülteler ile ilkelerimiz ile çelişmeden ilişkiler kurup, karar alma mekanizmalarına etki etmeliyiz. Ormancılık örgütü ile hiçbir kurumsal ilişkimiz yoksa

kendimizde de kabahat aramalıyız. Doğruyu söylemekten vaz geçmeyip ilişkilerin geliştirilmesi yönünde adımlar atmalıyız. Orman fakültelerinin bilimsel projelerine destek/ortak olmalı müfredat geliştirme çalışmalarının içinde olmalıyız. Türkiye'nin ormancılık akreditasyon kurumu mutlaka Derneğimiz olmalı bu konuda profesyonel çalışmalar yapmak için yetki almalıyız. Mesleğimizi daha ileri götürecek yayınlar yapmalı ve halkla ilişkiler çalışmalarında kullanılmak üzere web siteleri, el ilanları, pankartlar ve en önemlisi belgeseller hazırlayarak bunların televizyonlarda yayınlanmasını sağlamalıyız. Orman Fakültelerinin ders kitaplarını ucuza mal edip müfredat birliği sağlamak üzere her fakülteden alınacak konunun uzmanı öğretim üyeleriyle ders kitapları yenilenmeli, öğrencilere baskı maliyetine satılmalıdır. Uluslararası bilimsel bir dergi çıkartmanın zamanı geldi de geçiyor bile. Unutulmamalı ki dünyanın önde gelen meslek örgütlerinin çok önemli bilimsel dergileri yıllardır bilime ve mesleğe yön vermektedir.

Sadece bunlar mı? Değil elbette; ama öncelikli olarak bu faaliyetleri yeni vizyonumuz olarak belirlemeli ve yaşama geçirmek için çalışmalıyız. Ne dersiniz?

Başyazı

Türkiye Ormancılar Derneğinin 92.kuruluş yıldönümü kutlama programında, TOD Genel Başkanı Sayın Fevzi KALELİ'nin açılış konuşması:

Türkiye Ormancılar Derneği, 26 Aralık 1924 tarihinde, “Orman Mekteb-i Alisi Mezunları Cemiyeti” adıyla İstanbul’da kurulmuş, 1936 yılında Ankara’ya taşınmış Türkiye Cumhuriyeti tarihindeki en eski, en köklü sivil toplum örgütlerinden biridir.

Bu yapısı ile Derneğimiz Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliğinin (TMMOB) kurulmasında öncülük etmiş kurumlardandır. Bakanlar Kurulu Kararı ile 1951 tarihinde kamu yararına çalışan dernek statüsünü almıştır.

Türkiye Ormancılar Derneği bugün “ODTÜ Ormanı” olarak anılan, Ankara’nın akciğeri “ATATÜRK ORMANI”nın tesisi için Derneğimizin 1957 yılındaki Genel Kurulunda karar almış ve bu ormanın kurulmasının her aşamasında gerekli çalışmaları yürüten öncü kuruluş olmuştur.

Derneğimizin yayın organı olan Orman ve Av Dergisi 1928 yılından beri düzenli olarak yayınlanmaktadır.

Çoğunlukla ormancılık ve çevre konularında kitap ve dergi gibi 15.000’den fazla yayını içeren Ali Kemal YİĞİTOĞLU Kütüphanemiz bu konuda en büyük kütüphanelerden biridir.

Derneğimiz ABD’de bulunan TİES (Ekoturizm Derneği) ve Fransa’da bulunan Akdeniz Ormanları Uluslararası Derneği (AIFM) üyesidir. Türkiye Ormancılar Derneği sahip olduğu ISO 9001:2008 Kalite Yönetim Sistem Belgesi ile önemli ulusal ve uluslararası işbirliği ile projelere imza atmaktadır.

Türkiye Ormancılar Derneği İstanbul ve Antalya’daki iki şubesi, 21 farklı bölgedeki temsilcilikleri ve Orman Fakültesi temsilcilikleri ile bütün Türkiye’de hizmet sunmaktadır.

Değerli Konuklar, Değerli Meslektaşlarım,

Konuşmamın başlangıcında Türkiye Ormancılar Derneği’nin Cumhuriyet tarihinin en eski ve en köklü sivil toplum örgütlerinden olduğunu belirtmiştim. En eski diyorum çünkü Derneğimiz Cumhuriyetin ilanından sonra Türkiye’de kurulan ilk 5 dernekten birisidir.

En köklü diyorum çünkü 92 yıldır ülkemizde yaşanan siyasal çalkantılara ve baskılara rağmen ilkelerinden ödün vermeden dimdik Ulu Çınar gibi ayakta kalarak yaşamını devam ettirmiştir. Aynı ilkeler doğrultusunda daha yıllarca faaliyetlerini devam ettireceğine inancımız tamdır.

Zira Türkiye Ormancılar Derneği, Cumhuriyet devriminin kazanımlarını savunur. Atatürk devrim ve ilkelerine, ulusun egemenliğine, ülkenin bağımsızlığı ve bölünmez bütünlüğüne yönelik her türlü iç ve dış tehdide karşı koymayı Anayasada yazılı laik, demokratik ve sosyal hukuk devleti ilkelerini, emekten ve demokrasiden yana her türlü çabayı desteklemeyi yurtseverliğin vazgeçilmez bir görevi olarak kabul etmiştir.

Bu temel ilkeler ışığında Derneğimiz bugüne kadar ülke ormancılığının ulusal çıkarlara, akla ve bilime uygun olarak yeniden yapılandırılması, kamu yararı ilkesi doğrultusunda doğanın, çevrenin ve ormanların korunması için yapılan her türlü çabayı desteklemiştir. Bundan sonra da aynı inançla destekleyecektir.

Değerli katılımcılar,

İnsan yaşamının temel ögesi olan temiz hava, su ve toprak, ormanlar tarafından üretilmektedir. Ormanın yok olması, yaşamın yok olmasıdır. Sanayileşme, aşırı nüfus artışı sonucunda kentlerin büyümesi, çevre kirliliğini arttırmaktadır. Orman azalmaları ya da orman alanlarının arttırılamaması, insan yaşamını tehdit eden ortamların oluşmasına neden olmaktadır.

Son yıllarda ormanların tüm dünya insanların ortak varlıkları olarak kabul edildiği, toplumsal yararlarının odun hammaddesi değerinin binlerce kat fazlası olduğu bilinmektedir. Küresel iklim değişikliği, atmosferdeki karbon oranının ve sera gazlarının artışı, hava kirliliği, çölleşme, kuraklık, temiz su rezervlerinin azalması, toplumları ve dünyayı tehdit etmekte, ormanların önemini bir kat daha artırmaktadır.

Ormanların öneminin her geçen gün artmasına karşın FAO kaynaklarına göre dünya orman varlığı giderek azalmakta, özellikle uluslararası tekellerin yönlendirmesiyle de ormansızlaşmanın geri kalmış ülkelerde yaşamaya devam ettiği görülmektedir.

Ülkemizde de uzun yıllardan bu yana yoğun bir ormansızlaşma yaşanıyor. Anayasal koruma altındaki ormanlarımızın Anayasa'ya aykırı çıkarılan mevzuat ile tahrip edildiği, Anayasa'da sınırları çizilmiş, kamu yararı adına sınırlı olarak verilebilecek izinler için ne kadar hoyratça davranıldığı ve ranta kurban edildiği açıkça görülen vakalardır.

Ayrıca son dönemlerde orman

yasasında yapılan değişiklikler ile orman içinde bulunan orman köylüsünün anayasa ve yasalarla sahip olduğu öncelik ve hakları ortadan kaldırılarak ormancılığın sosyo-ekonomik işlevlerinin yok edilmeye çalışıldığı ve ormanların sadece ticari bir meta olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Orman alanlarının amaç dışı kullanımı ile de büyük tahribatların ortaya çıkması ve ekosistemin zarar gördüğü uygulamalar da sürmektedir. Özellikle son dönemlerde su kaynaklarının özelleştirilmesine yönelik uygulamalar neticesinde, derelerimiz üzerinde elektrik üretimi gerekçesi ile kurulan HES'ler en başta yöre insanının, ormanların, tarım alanlarının ve doğal yaşamın dolayısı ile ekosistemin alt üst olmasına neden olmaktadır.

Olumsuz uygulamaların değişik biçimlerinin hala sürdürüldüğü bir ortamda ormanların bakımı, korunması, geliştirilmesi ve erozyon kontrolü için ormancı çalışanlar çok güç koşullarda büyük bir özveri gösteriyor, gerektiğinde yaşamlarını ortaya koyuyorlar. Ancak, yukarıda belirtilen sorunlar, sadece ormancı çalışanların çabası ile üstesinden gelinebilecek sorunlar değildir. Ormanlar, ormancıların değil, tüm halkın, hatta insanlığın malıdır. O halde, ormancılığımızın ulusal bir sorun olduğu benimsenmeli ve gereği yapılmalıdır.

Türkiye Ormancılar Derneği olarak bizler; orman ve çevreye duyarlı ve korumacı her türlü davranış biçiminin, ülkemiz ve dünya insanların yaşadıkları yere sahip çıkma bilincinin, çabaların geniş kapsamlı ve kalıcı kılınmasını

amaçlamakta, çocuklarımızın; yeşili yağmalanmış, toprakları verimsizleşmiş, suları kirli, havası solunamayacak kadar zehirlenmiş, yaban hayvanları azalmış, kuşları ve balıkları yaşam savaşı veren iklim koşulları alt üst olmuş bir dünyada yaşamayı hak etmediklerine inanmaktayız.

Değerli Konuklar,

Ormanlarımızın üzerindeki bu yıkıcı gelişmeler sürerken diğer yandan Ortadoğu'yu kendi çıkarları doğrultusunda şekillendirmek isteyen emperyalist ülkeler güzel ülkemizi bu bataklığın içine hızla çekmekte, bir karanlığa doğru sürüklemektedirler.

Şehit haberlerinin gelmediği günümüz yok. Yüzlerce masum insan teröre kurban verilmektedir.

Yaşanan bu kaos ortamından, milletçe elbirliği ile çıkış yolunu bulmak zorundayız. Gizli emelleri uğruna ülkemizi çıkmaza sürükleyenlere tarihin akışını değiştiren büyük önder Atatürk'ün **"Yurtta sulh cihanda sulh"** sözünü birlikte haykırarak bir kere daha hatırlatmalıyız.

Bu inançla hep birlikte ülkemizin taşına, toprağına, havasına, suyuna, **ORMANLARINA** sahip çıkalım diyor, çok yakında yaşamaya başlayacağımız yeni yılın Dünya ve ülkemizde savaşın ve terörün olmadığı, şehitlerin gelmediği, insanların yarınından emin bir şekilde özgürce, huzur içinde yaşadığı bir yıl olmasını diler,

Hepinize saygılar
sunarım.26.12.2016

Fevzi KALELİ
TOD Genel Başkanı

Alman Öğrenci Grubu ile yaptığımız etkinlik 28 Mart 2016 tarihli Sonsöz Gazetesi ve 29 Temmuz 2016 Alman Osnabrücker Zeitung Gazeteleri'nde tam sayfa olarak yayınlandı

"Çevrecilikle Kurulan Köprüler - Çevreli Kuvvetler" projesi 2015-2016 öğretim yılına başlanarak Ankara ve İstanbul'da yürütüldü. ÇEVRELİ KUVVETLER projesi kapsamında yürütülen çalışmalar...

Tuz Gölü Tehlikede

Türkiye'nin tuz ihtiyacının %70'ini karşılayan Tuz Gölü son birkaç yıldır önlenemeyen bir tehdit altında.

Tuz Gölü'ne Tuzlu Su
Sürekli Akıyor
Çözüm Aranıyor

Ülkemizin en sag gölü olmasıyla beraber, çevre-
sinde kurulan enlarca tesisin, doğal çevre tahri-
batının ve bilimsel su kullanımlarının etkisiyle her
geçen gün artan bir kuruma tehlikesi ile yüzleş-
mekte, kurutmak ve su kalitesini kaybetmekte-
dir. Böylece "Önemli Kuvvet ve Doğal Alan" olan
göl sahip olduğu endemik türleri (flamingo
v.b. kuş popülasyonuna ve kimi yerlerde bembeyaz
kum yataklarına) olan doğal dokusunu kay-
betmektedir.

Bölgeye en çok zarar veren etkenlerden olan
kontrolsüz kurulan ve teknik alt yapısı hazır olma-
yan, planlara aykırı inşaat çalışmaları yaparak ça-
bımadını sürdürmektedir. Tabii, bu bölgedeki
her tesis için söylemek yanlış olur; yüksek tuz üre-
timleri ile ülke ekonomisine ciddi katkı da bu la-
namlar da vardır. Bunların dışındaki tehdit unsuru
sayılabilecek tesisler atıklarını göl suyuna bırak-
arak suyun kirlenmesine ve bacasından çıkan fil-
tre edilemeyen dumanlar baranmış göl derçesini de-
ğirerek asit yağmurlarına neden olan göl suyunun
asitliğine yol açmaktadır. Ayrıca, tesislerin
tuz elde edilmek için kullandıkları tuz zamlarında
belirli bir miktarda su kullanılmaları gerekmektedir
fakat yağın yeterli olmadığı zamanlar bu su
ihtiyacı gölün besleyen yer altı sularından karşılan-
makta, bu da gölün her geçen gün kurumasına ne-
den olmaktadır.

Aynı zamanda çevrede kurulan köy tipi
yerleşimlerdeki bilimsel su kullanımı ve kentsel
arabolu göl çevre kurucudur. Bu yerleşim alan-
larında bilimsel açıdan kurularla tuz gölünü bes-
leyen yer altı suları tarım için kullanılmaktadır ve
bölgedeki estetik anlamda göl suyu ile karışmaktadır.
Bütün bu etkenler gölün 1.kalite suyunu azal-
tır ve kirlenmesine yol açmaktadır.

Her flamingoların doğal kuluçka yap-

tuz gölünden bir manzara FOTO: MEHMET KARAKUŞ

ma alanı olarak, hem doğal yapısı olarak çok sulak
yapısı sahip olan Tuz Gölü, ekonomik olarak de-
ğerlendirmek gerekirse sermaye gerektirmeyen ol-
duğu önemli bir doğal kaynak ve doğal bir zengin-
liktir. Tuz Gölü'nün kuruması tüm havzanın yaşam
döngüsünün, biyolojik ve kültürel zenginliğinin

geri dönüşü bir biçimde yok edilmesi anlamına
geliyor. Flamingoların bu sene suuzluktan dolayı
üremeyi tercih ederek yaşadığı trajedi tüm can-
lıların ortak kaderi olabilir. Oysa Tuz gölünün yaşat-
mak mümkün. Yereye uygun, az su tüketen teknolojiler
yeterliyse, tarımda tasarrufla sulama sistemle-

Öğrenciler tuz gölünün 1.kalite suyunu öğreniyor. FOTO: MEHMET KARAKUŞ

Bir tuz işletmesi tarafından çıkarılmış tuz yağmuru FOTO: MEHMET KARAKUŞ

ri kullanarak, en önemli gölün de her canlı gibi
suyla ihtiyacı olduğunu hatırlayarak, derçeden
akın suyu barajlarla, kuyularla kısımlarını miras-
sınını yavaşlatır. Bu anlamda böyle bir ekosis-
temin çok sağlıklı olarak değerlendirilmesi, korun-
ması ve yönetilmesi gerekmektedir.

Türkiye Ormancılar Derneği

Yazınca Karanlık

Türkiye Ormancılar Der-
neği, 26 Aralık 1924 tarihlin-
de, Orman Yüksek Mühendisi
ve Gazeteci Abdülkadir SO-
ĞUM, Orman Yüksek Mühendisi
Dr. Tevfik Ali ÇINAR ve Orman
Yüksek Mühendisi Anaf İRMAK
tarafından İstanbul'da kurul-
muştur. Türkiye Cumhuriyeti-
ni tarihindeki en eski ikinci sivil
toplum örgütü; ormancılıkla il-
gili en eski örgüt kurumuna
sahiptir.

Türkiye Ormancılar Der-
neği, ormancılıkla ilgili konu-
re ve seminerler düzenlemek-
te, konuyla ilgili kitaplar ve
yayınlar yayınlamaktadır. 1961
yılında zamanın iktidarcı or-
mancılıkla ilgili yaptığı olumsuz
uygulamalara karşı hazırlanan

Öğrenciler dernek ile tuz gölünde bir konferansa katılıyor.

"YEŞİL KİTAP" ve sürekli yayın
organi olan ORMAN VE AV Der-
neği bunlara örnektir. Ayrıca or-
manların anayasal güvenceye
kavuşturulmasında önemli bir
rol oynamıştır.

Türkiye Ormancılar Derne-
ği 1924 yılından bu yana yap-
tıkları ile şehirde orman, doğa
ve çevre sevgisinin yayılmasını,
kültürünü, kamuoyunun bil-
linçlendirilmesini, ormancılık
bilim ve teknolojisine katkılarını
sağlamayı, ormancılık soruna-
rının yurt dışı gereksinimleri
ve kamu yararı gerektiren bil-
limsel ilkelere göre çözümünü
araştırmaktadır.

Meppen'deki arkadaşlarımızın buradaki bejini-
ciğinde birlikte TED Ankara Koleji Okul Müze-
sinde ziyaret ettik. Oradaki rehberimiz bizi Atatürk
ve TED Ankara Koleji'nin kuruluşu gibi konularda
bilgilendirdi. Okulumuzun tarihini sürecini ve kü-
ltürümüzü anlatılmasına yardımcı olan bu gezitin
sonunda Alman arkadaşlarımızda mini bir röportaj
yaptık, onlara okul hakkında düşüncelerini ve seher
öğütlerini verdik.

"TED" in açılması ne olabilir süreci?
Marion: Buradaki arkadaşlarımız açılmamız Türk
Eğitim Derneği olduğunu söylediler.
• Bu yıl TED'in kaçınıcı yılını kutladığımız bil-
iyor musunuz?
Pi: Evet, 86. yıl.
• Tarihimizin göre okulumuzda toplam kaç
öğrenci vardır?
Max: 6000 civarı olduğuna düşünüyorum.
• Okulu beğeniyor musunuz?

TED Ankara Koleji Okul Müzesi

Okul Müdürü
Ahmet Tuna Tuncel
Bana soruyorsun:

Max: Okulun alımadığı derçede büyük olma-
ya başlamıştı.
• Peki, en çok hoşunuza giden şey neydi?
Max: En çok yataca harmanı ve spor salonunu be-
ğendim.

• Böyle bir okula okumanın iyi yönleri ne
olabilir?

Neel: Böylece büyük bir okula okumanın her
apdan birçok faydası vardır diye düşünüyorum.

• 86. yılının kutlamaları hakkında ne düşü-
nürsünüz?

Neel: Oldukça güzel bir olay olduğunu düşü-
nüyorum. Müze sergilenenlerden de görüldü-
ğü üzere birçok farklı sınıflardan ve zamanlardan
geçmiş bir okul borusu.

• Sizin okulumuz ve TED arasındaki farklar-
dan bahsedebilir misiniz?
Neel: Sizin okulumuz okulumuz bu kadar büyük
ve modern değil ama okulumuz seviliyor.

TUZ GÖLÜ

Rafal Düğer
Ayşe Nazlı Karlıoğlu
Ahmet Akdoğan
Jenny Karan

15 Ocak Cuma gününden itibaren bir
arada olan Alman ve Türk öğrencileri, öğretmen-
likleri 1. gününe sergileri kurulumları daha
pekinde zamanı (15 Ocak 2016) 16 Ocak Pa-
zartesi günü ise "Önemli Kuvvetler" pro-
jesinin en önemli olan Tuz Gölü hakkında bil-
gi aktarıldı. "Türkiye Ormancılar Derneği" ile
birlikte düzenlenen gölde ve ala-
mında bir salınan bilimsel konferans Prof. Dr. Do-
ğan Karan'ın, Tuz Gölü hakkındaki bilgileri
sıraladı. Çevre mühendisi olarak

yaşamın en önemli Doğan Karan'ın, bilimsel
bilgiyi öğretmek için çalışıyor.
Konferans kapsamında konuşmaları olan
bunlar konuşlar sıralandı:

TUZ GÖLÜ: COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

Tuz Gölü, en önemli diğer göllerden biridir.

Özellikleri:

• Sıcaklığı yüksek olan Tuz Gölü'nün tuzlu su-
lu olduğu.

• Tuz Gölü'nün suyunu kuruma tehlikesi
altında olduğu.

• Tuz Gölü'nün suyunu kuruma tehlikesi
altında olduğu.

• Tuz Gölü'nün suyunu kuruma tehlikesi
altında olduğu.

• Tuz Gölü'nün suyunu kuruma tehlikesi
altında olduğu.

• Tuz Gölü'nün suyunu kuruma tehlikesi
altında olduğu.

• Tuz Gölü'nün suyunu kuruma tehlikesi
altında olduğu.

• Tuz Gölü'nün suyunu kuruma tehlikesi
altında olduğu.

• Tuz Gölü'nün suyunu kuruma tehlikesi
altında olduğu.

Doğan Karan
A. Hüseyin Özkan
Dr. Nezin Pala

Flamingos im blutroten Salzsee

Im OSNABRÜCK. Der See Tuz Gölü ist auch bei Flamingos beliebt. Eine bestimmte Algenart lebt in dem Gewässer – von denen ernähren sich die Vögel. Im vergangenen Jahr konnte an dem See ein ziemlich farbenfrohes Naturschauspiel beobachtet werden. Der See färbte sich blutrot.

Was ziemlich gruselig aussieht, hat aber einen ganz natürlichen und wenig blutigen Ursprung. Der Grund für die Färbung ist laut der türkischen Zeitung Hürriyet die Mikroalge Dunaliella Salina, die vor allem in Meersalzfeldern vorkommt, so die Zeitung. Im vergangenen Jahr habe der See nach Auskunft des Regionalmanagers Mehmet Salt Koyuncu mehr Niederschläge als üblich abbekommen. Das hatte Auswirkungen auf den Salzgehalt des Wassers und sei schließlich auch für die Färbung verantwortlich gewesen. Um sich selbst vor einem niedrigen Salzgehalt zu schützen, produzieren die Algen Glycerin und Vitamin A, eine Verbindung, die im Volksmund als Beta-Carotin bekannt sei – und dieser Farbstoff ist ziemlich intensiv.

Auf die Nahrung kommt es an: Ob Pink oder doch eher ein leichter Rotstich, das Gefieder der Flamingos färbt sich je nach ihrer Nahrung. (Symbolfoto: dpa)

Schüler schreiben für die Zeitung

Von Ayşar Brunsen
und Alina Schölper

ANKARA/MEPPEN. Das Gymnasium Marianum Meppen und das TED Ankara College sind Partner Schulen des Projekts „Umwelt baut Brücken“, eines deutsch-türkischen Austausch-, Umwelt- und Medienprojekts. Türkische Schüler und Lehrer sind gemeinsam nach Deutschland gereist, um vor Ort mit ihren türkischen Austauschpartnern zu Umwelt und Sozialthemen zu recherchieren. Die Schüler veröffentlichen jeweils eine Zeitungsseite in den Zeitungen der Medienpartner des Projekts, nämlich der Neuen Osnabrücker Zeitung und der Sonst. Die Projektgruppen der Partnerschulen besuchen sich gegenseitig und leben in dieser Zeit in den gastgebenden Familien. Durch den engen Kontakt lernen die jungen Menschen Land und Leute kennen. Mittels medienpädagogischer Unterrichtsmaterialien setzen sich die Schüler intensiv mit Printmedien, aber auch mit digitalen Medien wie Blog und sozialen Medien auseinander.

Salz oder Schnee? So ganz einfach ist das am Salzsee nicht zu erkennen.

Das Salz der Türkei

Der See Tuz Gölü in Zentralanatolien versorgt die Türkei mit dem weißen Stoff

Schneebedeckte Hügel sind in der Ferne zu sehen. Keine Frage, das Bild zeigt die Türkei im Winter. Doch bei den Salinen, in der Nähe des Sees Tuz Gölü – den die Schüler des Gymnasiums Marianum Meppen Anfang des Jahres besucht – sind keine Eiskristalle zu sehen, es ist Salz.

Von Pia Balesen, Julia Dreier, Philipp Lübbering, Nicole Kiehl, Marion Wübner, Hannes Determann, Ayşar Brunsen und Malte Dronen

ANKARA. Denn der See Tuz Gölü ist einer der salzhaltigsten Gewässer der Erde. Gemeinsam mit einer Expertengruppe der „Foresters' Association of Turkey“ sind die Lehrer und ihre Schüler zum See in rund 900 Meter Höhe gefahren. Tuz Gölü liegt im türkischen Zentralanatolien. Seit dem Altertum wird hier Salz abgebaut. Salz war schon im siebten Jahrhundert von höchster wirtschaftlicher Bedeutung. Kühlstränge gab es nicht – Lebensmittel konnten also nur mithilfe von Salz haltbar gemacht werden. Salz war so wertvoll wie Gold, und der

Handel damit boomte. Mittlerweile ist das weiße Gold von damals ein Billigprodukt und in jedem Supermarktregal erhältlich. In der Türkei wird nach wie vor Salz produziert. 70 Prozent des Salzbedarfs der Türkei kommen aus dem See Tuz Gölü. Er hat einen Salzgehalt von etwa 32,9 Prozent und ist damit der weisalzhaltigste See der Erde. Die Projektgruppe hatte sich am Morgen aufgemacht, um den Salzsee und die umliegende trockene Steppen- und Gebirgslandschaft zu erkunden und etwas über die Salzproduktion zu erfahren.

Während sich auf der gegenüberliegenden Straßenseite Berge aus Salz aufstapeln, erklärt Yusuf, einer der Mitarbeiter, den Besuchern, dass in den neuen Betrieben am Tuz Gölü mehr als 600.000 Tonnen Salz pro Jahr produziert werden. Yusuf arbeitet in einem Verwaltungsgebäude einer andalusischen Saline. Er erklärt, dass sich die Produktionsmenge nach der Nachfrage richtet. Es wird nach ganz Europa exportiert.

Da Tuz Gölü gleichzeitig eines der wichtigsten Naturschutzgebiete der Türkei ist, wird die dortige Salzproduktion auch vom Staat streng kontrolliert. Das hier gewon-

nene Salz enthält so gut wie keine Schadstoffe, so Professor Dogan Kantarci, der die Exkursion begleitet. Er spricht vom „guten Salz“, das hier abgebaut werde. Der Salzsee ist in den vergangenen Jahren deutlich geschrumpft. Dort, wo in früheren Zeiten Wasser war, sieht man zum Teil kilometerweit steppenartigen, salzhaltigen Boden. In manchen Jahren trocknet der See im Sommer fast vollständig aus. Wissenschaftliche Prognosen, die eine vollständige Austrocknung für das Jahr 2015 prognostizierten, bewahrheiteten

sich bisher aufgrund einiger niederschlagsreicher Jahre nicht. Dennoch macht die fortschreitende globale Erwärmung auch vor dem See Tuz Gölü nicht halt. Ein gravierendes Problem sei die Verschmutzung des Wassers durch Abwässer der Industrie im Konya-Kanal und der Landwirtschaft in den umliegenden Gebieten. Dieses Wasser fließt überwiegend mehr oder weniger geklärt in den See, so der Professor. Zudem sei ein Braunkohlekraftwerk geplant, welches die Umwelt durch Schwermetalle und Schwefeloxid be-

lasten würde. Das werde auch Auswirkungen auf Tuz Gölü haben. Darüber hinaus siedeln sich immer mehr Menschen entlang des Sees an, was eine weitere Belastung für den See darstellt, so der Experte.

Während der Fahrt entlang des Ostufers steigt die Exkursionsgruppe immer wieder an verschiedenen Stellen aus, um die Natur zu beobachten und dem Experten zu lauschen. Dabei weht ein eisiger Wind durch die kahle Steppenlandschaft. Dennoch nehmen sich die Schüler Zeit, die weite Landschaft anzuschauen und zu fotografieren. Im Sommer ist der See Heimat von pinken Flamingos. Jetzt, im Winter, ziehen einige andere Vögel vorbei. In dem Naturschutzgebiet sind 456 der 550 in Europa lebenden Vogelarten sowie 10.500 Pflanzenarten heimisch. Des Weiteren leben etwa 375 Fischarten in dem See und 129 Insekten- sowie 15 Säugetierarten.

Meist hält es die Gruppe nur kurz draußen aus, da-

Ein Salzküppchen aus dem See Tuz Gölü.

nach geht es schnell wieder zurück in den Bus, um sich aufzuwärmen. Dennoch hinterlässt dieser Tag einen bleibenden Eindruck und führt deutlich vor Augen, was Hüseyin Özkara, der Vorsitzende der „Foresters' Association“, am Tag zuvor in einem Vortrag berichtete. Tuz Gölü mit seiner vielfältigen Flora und Fauna ist ein schützenswertes Gebiet, das nicht nur genutzt, sondern gemeinsam mit seinen Anwohnern und anliegenden Betrieben bewahrt werden muss.

Der Umwelt zuliebe

Die „Foresters' Association of Turkey“ ist eine Umweltorganisation, die am 28. Dezember 1994 gegründet wurde. Heute ist die Organisation an wissenschaftlichen Projekten, die sich mit den Problemen der Forstwirtschaft und unter anderem auch der Vermehrung von

Ökotoxismus beschäftigen, tätig. Ein besonderes Anliegen der „Foresters' Association of Turkey“ ist, die Öffentlichkeit für diese Probleme zu sensibilisieren, indem sie zu aktuellen umweltbezogenen Themen forschen und wissenschaftliche Arbeiten veröffentlichen. Die

Organisation agiert national und international. Einen Eindruck über die Arbeit der Organisation vermittelt das „The Forest and Hunting Magazine“, das seit 1928 regelmäßig veröffentlicht wird. (v. Andrea Balesen, Alina Schölper und Prof. Dr. Ayşar Brunsen)

„Betriebe werden ständig kontrolliert“

Interview mit Professor Kantarci, der den See Tuz Gölü erforscht hat

Von Laurence Glöckle, Michaela Ahrendt, Lara Wessels und Maximilian Gebben

ANKARA. Er kennt sich aus in Zentralanatolien und forscht auch schon am Salzsee Tuz Gölü. Geologe und Ökologe Professor Dogan Kantarci (70), der auch viele Jahre in Deutschland gelebt und gearbeitet hat, im

Ökologe Professor Dogan Kantarci. Foto: Laura Sachs

Interview mit Schülern.

Schüler: Herr Professor Kantarci, seit wann existiert der Salzsee?

Kantarci: Laut unseren Forschungen existiert der See seit circa 5 Millionen Jahren.

Was hat Sie dazu bewegt, sich näher mit dem Salzsee zu beschäftigen?

Meine Hobbys sind Bergsteigen und Trekking. Dabei habe ich begonnen, in verschiedenen Regionen zu forschen, und ich war bis jetzt auf fast jedem Berg der Türkei. Die Frage, die sich mir dabei stellte, war, was gegen die Austrocknung und die Dürre in Zentralanatolien getan werden könnte. In diesen Zusammenhängen begann ich mit meinen Forschungen am Salzsee. Anhand meteorologischer Daten habe ich eine Verbindung am See festgestellt, und durch weitere Datenerhebungen habe ich auch die Entwicklung in den Bergen untersucht. Es ist klar, dass Kohlenstoffdioxid durch die herrschende kalte Luft zum Boden

sinkt, was einen Treibhauseffekt verursacht. Aufgrund dessen ist diese Dürre heute in Zentralanatolien spürbar.

Welche Mengen an Salz werden am Tuz Gölü abgebaut?

Jährlich werden auf einem Gebiet von 7015 Hektar rund 800.000 Tonnen Salz abgebaut.

Ist der Salzabbau umwelt- oder wasserrechtlich abbaufähig?

Abhängig von Bedarf und Nachfrage ändert sich das von Jahr zu Jahr.

Wird das Salz exportiert, oder bleibt es innerhalb der Türkei?

Teilweise wird das Salz nach ganz Europa verschickt, allerdings wird es hauptsächlich zur Salzversorgung der Türkei genutzt.

Wie viele Großanlagen gibt es am See?

Momentan gibt es drei Betriebe, die allerdings nicht mehr staatlich geführt wer-

Ein Betrieb, der am See Salz herstellt. Da der See in einem Naturschutzgebiet liegt, werden die Firmen vom Staat regelmäßig kontrolliert. Foto: Laura Sachs

den. Um einen Betrieb am Salzsee führen zu dürfen, wird eine Genehmigung seitens des Staates benötigt.

Haben die Betriebe Einfluss auf das Umfeld?

Da sich die Betriebe in einem Naturschutzgebiet befinden,

werden sie ständig mit großem Druck vom Staat kontrolliert und benötigen schon bei kleinsten Veränderungen eine staatliche Erlaubnis.

Wie kann man den Salzsee schützen?

Um den Salzsee zu schützen,

wird eine biologische Reinigung anhand von Kläranlagen zur Vermeidung von Abwässern im See vorgenommen. Ein durch Abwässer belasteter See würde den hohen Arsen- und Zinkgehalt, der eine heilende Wirkung für den See hat, vermindern.

Ormana Çağırın Bir Roman

“Ormanın sessizliği ve sakinliği benim için çok gerekli!”

Serdar YEGÜL
Orman Müh.
s_yegul@hotmail.com

Bu yazıda, Norveçli yazar Erlend Loe'nin Doppler isimli romanına ve romanda ormanlara yapılan vurguya değindim.

Önce biraz yazardan bahsedelim.

Senarist ve film eleştirmeni olan Norveçli yazar Erlend Loe, 1969 doğumlu olup üniversitede sinema ve edebiyat eğitimi görmüştür. Loe, yazarlığa başlamadan önce farklı çalışma alanlarda deneyimler kazanmış, bir süre psikiyatri kliniğinde çalışmış, daha sonra süre ise muhabirlik yapmıştır.

İlk romanı 1993 yılında yayımlanan yazarın *Kadının Fendi* isimli romanı sinemaya uyarlanmış, senaryosunu yazdığı “Varoluş Mücadelesi” isimli dizi film ise Norveç’in ünlü kanalı NRK’de gösterilmiştir.

Erlend Loe, çocuk kitapları yazmasının da etkisiyle, kitaplarında sade ve ironik bir dil kullanmış ve mizahi unsurlara bolca yer vermiştir. Yazar, metinlerinde modern toplumu ve tüketim kültürünü inceliklerle eleştirmiştir.

Şimdi “Doppler” romanın konusuna bir gözatalım.

Yazar Erlend Loe'nin *Doppler* isimli ödüllü romanı; başarılı ve örnek bir Norveç vatandaşının sıradışı değişimini sarsıcı bir dille anlatmıştır. İki çocuklu, evli, işinde gücünde, orta sınıfa mensup bir

vatandaş olan Andreas Doppler, babasının ölümünden birkaç gün sonra, ormanda bisikletiyle bir kaza yapmış ve yere düşmüştür.

Romandan bir alıntıyla devam edelim:

“Yattığım yerde kalakaldım. Başlarda canım çok yandı. Kıpırdayamıyordum. Sessizce yatmaya devam ettim, zayıf bir rüzgârın titrettiği dalları seyrettim. Hayatımda, uzunca bir süredir ilk kez ortalık bu kadar sessizdi. Ağrılarım biraz dinince şabane bir huzur hissettim. Sadece orman vardı. Bin bir türlü duygudan, düşünceden, görev ve plandan oluşan her zamanki karışım yok olmuştu...”

Ormanın dinginliği Doppler’i etkilemiş ve büyüyüp yaşadığı Oslo’yu bırakıp yeşilliklerin arasına çadırını kurmuş ve orada yaşamaya başlamıştır. Başarılı olma kaygısından, modern kent hayatından, yapmacık insan ilişkilerinden uzaklaşmak isteyen Doppler’in tek isteği vardır: Yalnız kalmak ve doğada hayatta kalabilmek! Bu fıkirden onu karısı ve çocukları dahi alıkoyamamıştır.

verilmiş. Başarılı olmak ve sürekli bir şeyler yapmak kaygısını da eleştiren Doppler, ormana yerleşip “bir şey yapmamak” ve yalnız kalmayı tercih ediyor.

Doppler, şehrin araba kornaları, araçlar, inşaat çalışmalarıyla oluşan uğultusundansa ormanın huzur ve dinginlik veren seslerini yeğlemiş; başka insanların sesindense geyiği Bongo’nun monologlarına karşı sessizliğini ve kendi iç konuşmalarını tercih etmiştir. Kaçışı doğaya, özellikle de ormana olmuştur. Ona göre; dağ ve deniz insana beklenmedik olanı, dalgayı ve rüzgârı yaşatabilir, ormanda ise böyle bir tehlike yoktur, orman dingindir, tehlikeden ve beklenmedikten uzaktır.

İletişimden uzak olmayı seçen Doppler, geyiği ile konuşmaları için “konuşmayan biriyle olmak harika” der. Doğa ve doğadakilerin seslerini şehir ve şehrin insanların sesine tercih etmiştir. Bu sırada iç sesine dönüp babası gibi hafızasında yer edinmiş ve aslında tanımadığını fark ettiği insanları hatırmış ve onlar için kalıcı bir anıt bırakmaya çalışmıştır.

Sonuç ve Değerlendirme

Hayatta her alanda başarılı olmuş bir kişi olan Bay Doppler, radikal bir karar vererek ormanda bir çadırda yaşamaya başlamış, herkesten ve her şeyden uzakta plansız ve basit bir hayat sürmek istemiştir.

Ormanın durağanlığını, iç uyumunu, kusursuz dengesini ve sessizliğini ve tüm bunlardan önemlisi, hayatın gelip geçiciliğini keşfetmiştir.

Ormanda kaldığı süre boyunca hem babasıyla hem de dâhil olduğu toplumla hesabını kapatmaya çalışmıştır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki; Doppler’in hayatını değerlendirmesinde “ormanın sessizliği ve sakinliği” kolaylaştırıcı (katalizör) bir işlev görmüştür.

Kaynaklar:

- 1- <http://t24.com.tr/k24/yazi/erlend-loe,714>
- 2- <http://www.sabitfikir.com/elestiri/en-buyuk-orman-baska-buyuk-yok>

Doppler, Erlend Loe,

Çev: Dilek Başak Carelius,

Yapı Kredi Yayınları

Yine romandan devam edelim.

Hamile karısının isyanına romanda şöyle cevap veriyor Doppler! Ve her şeyi özetliyor:

“Ben de keyfimdende orada yaşamıyorum. Ormandayım çünkü ormanda olmalıyım. Beni anlayamazsın çünkü ormanda bulunma zorunluluğunu hiç hissetmedin. Sen hayatını gayet güzel idame ettiriyorsun, bense zar zor; sen insanlarla hiç zorluk çekmeden anlaşıyorsun, benimse onlarla geçinmeye gönlüm yok!”

Doppler kendini avcı-toplayıcı olarak tanımlamış. Ormanda Doppler’e, ağaçların arasında tanıştığı sevimli Kanada geyiği Bongo ve henüz okula gitmeyen kendi oğlu eşlik ediyormuş.

Doppler, takas ekonomisini de yeniden canlandırmaya çalışıyor ve ormanda avladığı geyiğin etini süpermarketteki yağsız sütte deış tokuş etmek istiyormuş.

Roman boyunca Doppler’in kent, kent hayatı, kent hayatındaki insanların yaşayışları ve birbirleriyle ilişkileri, tüketim kültürü, modern yaşam tarzı hakkındaki çok ciddi eleştirileri, yazar tarafından mizahi bir üslupla

Kuruluş Yıldönümü Etkinlikleri

26 Aralık 1924 tarihinde kurulan Türkiye Ormancılar Derneği'nin 92. kuruluş yıldönümü 26 Aralık 2016 günü Ankara'da Derneğimizin konferans salonunda çeşitli etkinliklerle kutlanmıştır.

Derneğimiz üyeleri, sivil toplum örgütü üyeleri, siyasi parti temsilcileri ve ormancı dostlarının bir araya geldiği etkinlikler; İstiklal Marşımızın okunması ve Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK ve silah arkadaşları, Ormancı şehitlerimiz ve Tüm Şehitlerimiz adına yapılan saygı duruşu ile başlamıştır.

İstiklal marşı ve saygı duruşunun ardından Derneğimiz Genel Başkanı Sayın Fevzi KALELİ katılımcılara hitaben bir konuşma yapmışlardır. Konuşmasında özetle orman ve ormancılığımızın yaşadığı problemler ile cumhuriyetimizin kazanımlarına değinerek; hep birlikte ülkemizin

taşına, toprağına, havasına, suyuna, ORMANLARINA sahip çıkalım, yeni yılın Dünya ve ülkemizde savaşın ve terörün olmadığı, şehitlerin gelmediği, insanların yarınından emin bir şekilde özgürce, huzur içinde yaşadığı bir yıl olması dileğinde bulunmuşlardır.

Sayın Fevzi KALELİ'nin konuşmasının ardından Derneğimiz Genel sekreteri Sayın Hüseyin ÇETİN tarafından, Derneğimizin kısa tarihçesi ve yapılan bazı faaliyetlerin anlatıldığı bir sunum yapılmıştır.

Açılış konuşması ve sunumun ardından Derneğimizin 92.kuruluş yıldönümü pastasının kesimi ve Dernek üyeliğinde 60. Yılını dolduran üyelerimizden Nizamettin ALTINIŞIK, Suzi ÖZMEN, İsmet ÖZTUNALI, Mehmet Ali ÇETİNEL, Mehmet NALBANTOĞLU, Mustafa SEÇKİN, Hasan TETİK, Mehmet Emin EREN, Cavit MEMİOĞLU, Hüseyin Cahit YÜRÜKER, Necdet AKYÜZ, Mehmet ÇIRAK, Şükrü ABBASOĞLU'na teşekkür plaketi verilmiştir.

Yapılan törenin ardından üyemiz Sayın Prof.Dr. Rıza Oktay ÖZKAZANÇ tarafından "saz eserleri konseri" gerçekleştirilmiştir. Sayın ÖZKAZANÇ bu konserinde kendisinin imal ettiği kemanla 10 adet eser icra etmişlerdir. Katkılarından dolayı kendisine teşekkür plaketi sunulmuştur.

92. kuruluş yıldönümü kutlama programı gerçekleştirilen kokteylin ardından sona ermiştir.

TOD Marmara Şubesi, 92. Kuruluş Yıldönümü Kutlaması

Derneğimizin 92. kuruluş yıl dönümü çerçevesinde, 25 Aralık 2016 pazar günü TOD Marmara Şubesinde düzenlenen etkinlikte şube lokalinde gerçekleştirildi.

25.12.2016 günü saat 14.00 de başlayan etkinlik; Şube Başkanı Prof.Dr.Ünal AKKEMİK'İN açılış konuşmasından sonra, Prof. Dr. Melih BOYDAK'IN 16.00'ya kadar süren; *Toros Sedirinin tarihsel süreci ve bu günkü konumu* sunumu ile devam etmiş, Derneğimiz üyeliğinde 60. Yılıni dolduran meslektaşlarımıza günün anısına

plaketler verilmiştir. Prof. Dr. İbrahim ATAY, Prof. Dr. Nihat ULUOCAK rahatsızlıkları nedeni ile etkinliğe katılamazken, Özcan ARIKAN'IN Plaketi aynı gün Prof. Dr. Melih BOYDAK Tarafından verilmiştir. Toplantıya katılamayan hocalarımızın plaketleri şube yönetimi tarafından evlerinde takdim edilecektir. Etkinlik daha sonra Marmara Şubesinde verilen resepsiyonla, sohbetli ortamda devam edilmiştir. Toplantıya katılımın çok yoğun olması Şube Yönetimizce memnuniyetle karşılanmıştır.

Etkinliğin düzenlenmesindeki katkı ve desteklerinden dolayı Genel Merkezimize teşekkür konuşmasıyla toplantı sonlanmıştır.

Eskişehir İl Temsilciliği Faaliyeti

Hazırlayan: Hasan BERBER

Orman Yüksek Mühendisi

18-19-20 Kasım 2016 tarihleri arasında sürdürülebilir yaşam film festivali, farklı ülkelerden özenle seçilmiş belgesel filmler yüzlerce gönüllünün desteği ile 9. yılında birçok şehirde eş zamanlı olarak izleyicisiyle buluştu. Farklı ülkelerden seçilmiş sürdürülebilir yaşam temalı filmler ve konusunda uzmanlardan oluşan söyleşiler yapılarak çeşitli toplum kesimlerinde bilinç ve farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır. Dünyamızda kıt kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasının mümkün olduğu, dünyamızın kötü gidişinin önlenebileceği, daha iyi bir dünya kılmanının mümkün olabileceği ortaya konmuştur. Bilinçsiz tüketimin dünyamızı daha çok kirlettiği, yaşanamaz hale getirdiği,

emekçiyi daha çok çalışmaya sevk ettiği ortaya konmuştur.

Her 20 dakikada bir yeryüzünden bir canlı türü yok olmaktadır ve dünyada ekosistemlerin % 80'i bozulmuş durumdadır. Bazı bozulan ekosistemlerin artık tamir edilmesi mümkün görülmemektedir. Dünyada doğal kaynakların restorasyonu için doğal kaynakların korunması, sürdürülebilir kullanımı temel yönetim yaklaşımı olarak kabul edilmelidir. Doğal ekosistemin en önemli bir parçası olan ormanların sürdürülebilir işletilmesi ve korunması dünyanın geleceği bakımından önemlidir.

8 yıldır yapılmakta ve bu yıl 9'uncusu düzenlenecek olan

“Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali 2016”ya, Türkiye Ormancılar Derneği Eskişehir Temsilcisi Cafer İlkay YILDIRIM’ın, derneğimizin amaçlarına uygun olan bu etkinliğe katılmanın ve destek vermenin uygun olacağı düşüncesini Türkiye Ormancılar Derneği Genel Merkezi ile paylaşmasından sonra festivale katılım ve destekleme konusunda birlikte karar verilmiştir.

Derneğimiz üyesi Orman Yüksek Mühendisi Dr Mefkûre GÜLER’in Yaşayan Toprak / The Living Soil ve Kombit: Kooperatif / Kombit: The Cooperative filmlerinden sonra konuşmacı olarak katılmıştır. Konuşma Festivale katılan misafirler tarafından dikkatle izlenmiş ve karşılıklı söyleşi şeklinde devam etmiştir.

Festival alanında kurulan standımıza katılımcılar tarafından büyük ilgi gösterilmiştir. Derneğimizin üyeleri festivale aktif katılım sağlayarak çalışmalarda yardımcı olmuşlardır. Standımızda Türkiye Ormancılar Derneğinin çalışmalarının anlatıldığı broşür, düzenli yayınlarımızdan Orman ve Av dergisi ve tüplü sedir fidanı

dağıtımı yapılmıştır. Festivalin Eskişehir Organizatörleri tarafından, film festivaline destek ve katılımlarımız için derneğimiz temsilciliğine teşekkür ve plaketter verilmiştir.

TOD Muğla Temsilciliği Etkinliği

Türkiye Ormancılar Derneği Muğla Temsilciliği ve Muğla Orman Bölge Müdürlüğü işbirliğinde, Muğla ilinde bir orman köyü olan Çamoluk Köyü İlkokulunda öğrenim gören öğrencilere kırtasiye malzemelerinden oluşan hediyeler verildi. Muğla Orman Bölge Müdürü Mehmet Çelik ve Türkiye Ormancılar Derneği Muğla Temsilcisi Fahri Karagülle, Yılanlı Orman İşletme Müdürü Sinan

Saatçi, Müdür Yardımcısı Ersen Çetin, İşletme şefi Kazım Turgut ve köy muhtarı Ayhan Madan 26 Aralık pazartesi günü Çamoluk Köyü İlkokulundaki etkinliğe birlikte katıldı.

Çamoluk Köyü İlkokulu ile ana sınıfında öğrenim gören 25 öğrenciye ihtiyaçları olan kırtasiye malzemelerinin dağıtımı yapıldı. Çamoluk köy Muhtarı ve İlkokul müdürü eğitimlerine katkıdan

dolayı Türkiye Ormancılar Derneğine ve Orman Bölge Müdürlüğüne teşekkür etti. Öğrencilere, orman, doğa ve çevre konusunda bilgiler ve bu konuda yayınlanmış broşürler verildi, sınıfta birlikte oturularak bir süre sohbet edildi. Öğrenciler kendilerine verilen hediyeler için çok mutlu olduklarını söyledi. Etkinlik sonunda okul önünde toplu olarak hatıra fotoğrafı çektirildi.

Derneğimizi 92'nci Kuruluş Günü Nedeniyle Bursa Üyeleri Bir Araya Geldi

Bursa'daki üyelerimiz, Temsilciliğimizin çağrısı üzerine, 26 Aralık akşamı toplandı. Temsilcimiz, Şerafettin Bayraktar, bugünün Derneğimizin 92'nci kuruluş yıl dönümü olduğunu işaret ederek, TOD'un tarihçesini, mesleki ve sivil toplum kuruluşları içindeki yeri ve önemini dile getirdi.

Bugün Ankara'da Merkezde yapılan toplantıda Genel Başkanımızın sunacağı konuşma metnini okuttu. Toplantıya katılan üyelerimiz, Başkanımız, Sayın Fevzi Kaleli'nin duygu ve düşüncelerine aynen katıldıklarını, paylaştıklarını ifade ettiler.

Söz alan üyelerimiz;

Derneğimizin Bursa'daki temsil düzeyini sorgulayarak, Bursa ormancılığı ve çevresel sorunlara yaklaşımında daha etkili olmasını, sivil toplum kuruluşları ile daha yoğun temas ve dayanışmada

bulunmasını, bu çalışmalara sadece temsilcilerin değil, tüm üyelerin katkı sunmasını, üye kayıtlarının arttırılarak genç kuşakların kazanılması, Meclisteki Bursa Milletvekillerine ormancılık konusunda daha çok destek verilmesini dile getirdikten sonra, "Bursa'da daha önceden var olan ormancılar lokalinin ticarileşmesi sonucu nezaket ve huzurunun kalmadığı, faydalanılamadığı, Derneğimizin böyle bir mekân açmasını" Merkezden talep ettiler.

Söz alan Temsilci Abdullah Arslan, Derneğin 2015 ve 2016 faaliyet raporunda yer alan etkinliklerden bilgi verdi. Bursa Nilüfer Belediyesinin Dernekler yerleşkesine ilave olarak yeni inşa ettiği yerleşkeden bir oda talep ettiklerini, bu günlerde pay edileceğini Bursalı olan üyelerin desteklerini istedi.

Geç vakitlere kadar süren zevkli bir akşam yemeğinden sonra bu tür toplantıların daha sık yapılması dilekleri ile sona erdi.

TOD Kuruluş Yıl Dönümü Dilaver İlkokulunda Yapılan Etkinlikle Kutlandı.

Türkiye Ormanlılar Derneğinin 92. yıl kuruluş etkinliği kapsamında Zonguldak İli Merkez İlçesi Dilaver İlkokulunda etkinlik düzenlendi.

İsmi Ereğli Kömür Maden-i Hümayûnu İdaresi Nizamnamesi'ni hazırlayan Bahriye Nazırlığı ve Ereğli Kaymakamlığı da yapan Dilaver Paşa'dan alan 1960-1961 yılları arasında o zamanki adı Ereğli Kömürleri İşletmesi Mesul Müdürlüğüne bağlı olarak kurulan Dilaver İlkokulu emeğin başkenti olarak bilinen Zonguldak ilinin maden ocakları bölgesinde yer almakta; 1985 yılında yaşanan çökmeler nedeniyle binada meydana gelen hasardan dolayı boşaltılmış, 26.10.2011 tarihinde yanmış ve bina kullanılamayacak hale gelerek çökmüştür.

2014-2015 Eğitim ve öğretim yılı başında eski okul yerine yapılan yeni binada eğitim ve öğretime başlanan okulda Zonguldak İlinin makûs kaderini yaşamakta yeni bir okul olmasına karşın birçok eksiklikleri bulunmaktadır.

TOD Zonguldak İl Temsilciliği olarak İl temsilcisi Zekai KOCAKULAK ve diğer

üyelerimiz ile bu okula giderek TOD kuruluş amaç ve faaliyetleri ile 92 yıllık tarihi boyunca yapılan çalışmalar okul öğrenci ve öğretmenlerine anlatıldı. Öğrencilerin kırtasiye ihtiyaçlarına yönelik olarak hazırlanan hediyeler takdim edildi. Bir çocuk bir fidan sloganıyla her öğrenciye birer fidan hediye edildi.

İ.Ü. Orman Fakültesi 1960-61-62 Yılı Girişlilerin 23. Dönem Toplantısı

M. Özgen DEMİREL

23. Dönem geleneksel yıllık toplantımızı, büyük bir katılımıla 7-12 Kasım 2016 tarihleri arasında devre arkadaşlarımız, eşleri ve uzun yıllar her toplantıda bizleri yalnız bırakmayan ormancı dostlarımızla birlikte Antalya-Belek Premium Rixos Otelinde yaptık.

Bu seneki toplantıyı TOD Başkanı ve arkadaşımız Fevzi KALELİ ile birlikte düzenledik, buna katkısı olan diğer dernek yönetim kurulu üyelerine de teşekkür ederim.

Birlik, beraberlik duygularımızı tazelemek, geçmiş elli yıllık anılarımızı yaşatmanın mutluluğu ve heyecanı ile bir araya geldik.

Otelin büyük salonunda toplanarak, toplantının açılış konuşmasını yaptım, sırası ile TOD Genel Sekreteri Hüseyin ÇETİN'in Derneğin tarihçesinin sunumu ve diğer arkadaşlarımızın da geçmiş ortak anılarımızı tazelemeleri ile ilk günümüzü tamamladık.

Büyük bir katılımla başladığımız bu toplantıda 50. yıl mezuniyetimizin ve günün anısına, katılımcı kardeşlerimize Fevzi KALELİ ile hazırladığımız ANI PLAKETİ'ni sunduk.

Gündüzleri; dost, kardeş sohbetleri, çevre tanımı, otel etkinlikleri ile dolu dolu ve neşeli geçti. Akşamları sesinden, sazından istifade ettiğimiz Erol ÖRNEK ve Güneri SESİGÜR kardeşlerimize, bizler de korist olarak iştirak ederek geç saatlere kadar neşeli vakitler geçirdik.

Bu döneme gelen, 10 Kasım Büyük Önder Mustafa Kemal ATATÜRK'ü anma toplantısını oldukça anlamlı ve duygulu bir törenle kutladık. Saygı duruşu, İstiklal Marşı ve günün önemini belirten, arkadaşımız Necati UYAR'ın büyük bir emekle hazırladığı tarih kokan sinevizyon gösterisi ile çok duygulandık. Atamızın sevdiği şarkılar ve Selanik Türküsü söylenirken anlamlı ve duygulu Türküde hepimiz gözyaşlarımızı zor tuttuk, anlamlı ve duygu yüklü bir toplantı oldu.

50 yıldır birbirini görmeyen arkadaşlarımızın sohbetleri arasında bir gün, Antalya Kaleiçi, Konyaaltı, Düden Şelalesi gezisini de ilave ederek günümüzü tamamladık.

Bu toplantıya aramızdan ayrılan kardeşlerimizin de eşlerini davet ederek onları da yalnız bırakmadık. Kendilerinin yanında olduğumuzu hatırlatarak kardeşlerimizi de andık.

Bundan sonraki toplantılarda da yalnız bırakmayacağımız sözümüz de, diğer katılımcı kardeşlerimizi de oldukça duygulandırdı.

Gayemiz, dostluklarımızı, kardeşliklerimizi, yaşadığımız müddetçe ayakta tutmak ve birlikteliğimizi bizler sağlıklı oldukça uzun senelere götürmektir.

Yaşlarımız gelip geçiyor, kır

dedeler olduk. İyi duygular dışındaki düşünceleri, anlayışları terk ederek geleceğe sağlıklı, mutlulukla ulaşmak için her kardeşim "Bir gün beraber olalım" gayretini hep birlikte vermek için gayret gösterelim, gelecek sene toplantısını özlemle bekleyelim.

Bu toplantı sonunda, ayrılıklar hüznün vermesinin yanında, ayrılacak kardeşlerimin dinç görünümlü, moral dolu "Seneye nerede buluşacağız" sözleri bizleri daha da gençleştiriyor.

Eğlenceli geçen bu toplantı sonunda; birlikte, sağlıklı nice yıllarda tekrar birlikte olmak dileklerimizle kardeşlerimizi, eşlerini güler yüzlü ve moral dolu yuvalarına yolcu ettik.

Nice 50 yıllara sağlıklıla.

Bizleri yalnız bırakmayan kardeşlerimize, eşlerine, ormancı dostlarımıza, Dernek Yönetimine, Dernek Müdürümüz Serkan AYKUT ve eşine, kardeşimiz Fevzi KALELİ'ye teşekkür ederim.

Ayrıca büyük bir emekle ATATÜRK sinevizyonunu hazırlayan ve sunan Necati UYAR'a da teşekkür ederiz.

Trabzon İli Sürmene İlçesi Çamburnu Yöresinde Çıkan Orman Yangını Hakkında Rapor

Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ

Orman Yük. Müh. Vural AKTAŞ

Orman Yük. Müh. Ali Kemal
GÜNAYDIN

1. Giriş

Türkiye Ormancılar Derneği Genel Merkezinin talebi ve görevlendirmesi üzerine TOD KTÜ Orman Fakültesi temsilcisi Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ, TOD Giresun-Ordu Temsilcisi Orman Yüksek Mühendisi Vural AKTAŞ ve Dernek üyesi Orman Yüksek Mühendisi Ali Kemal GÜNAYDIN'dan oluşan heyetimiz tarafından 9.1.2017 tarihinde yangın mahallinde yapılan gözlem, görüşme ve incelemeler sonucunda aşağıdaki rapor hazırlanmıştır.

2. İncelemeler

2.1. Yangın Yerin Tanıtımı ve Önemi

Yangın Sürmene Orman İşletme Müdürlüğü Sürmene Orman İşletme Şefliğinin Sürmene Serisi 37, 38 ve 39. nolu bölmelerinde, yaklaşık 25 hektar alanda etkili olmuştur. Yangın alanının kuzeyi Çamburnu tabiat parkı statüsündedir. Yangın bu alanda etkili olmamıştır.

Yangının çıktığı Sürmene-Çamburnu yöresi, sahip olduğu özel iklim koşullarının da bir sonucu olarak zengin bir floristik yapıya sahiptir.

Ladin (*Picea orientalis* L.) ve Sarıçam (*Pinus sylvestris* L.) türlerinin denizden itibaren 400 m yükseltiye kadar doğal olarak yetişmiş olması, alana ayrı bir özellik katmaktadır. Özellikle Sarıçamın deniz kıyısına kadar inen bu yayılış özelliği açısından da birçok yerli ve yabancı bilim adamının ilgisini çekmektedir.

Bu ormanlık yapı bölgede yaklaşık 400 hektarlık alanda yer yer çayırılık ve tarım alanlarıyla içiçe bir özellik göstermektedir (Özkan, 1985).

Çamburnu yöresinde bu ağaç türleriyle birlikte 0-50 m. yükselti kuşağında pseudomaki elemanları da karışmış bulunmaktadır (Anşın, 1983).

Yapılan bir araştırmaya göre (Özkan, 1985) bu alanda 62 ayrı familya ve 123 cinse ilişkin 153 bitki taksonu saptanmış bulunmaktadır.

2.2. Yangın Hakkında Değerlendirmeler

Yangının çıkış nedeni henüz saptanamamıştır. Alanda yoğun olarak piknik yapıldığı ve piknik yapan insanların bıraktığı içecek şişeleri gözlenmektedir. Yangının piknikçilerin yakmış olduğu

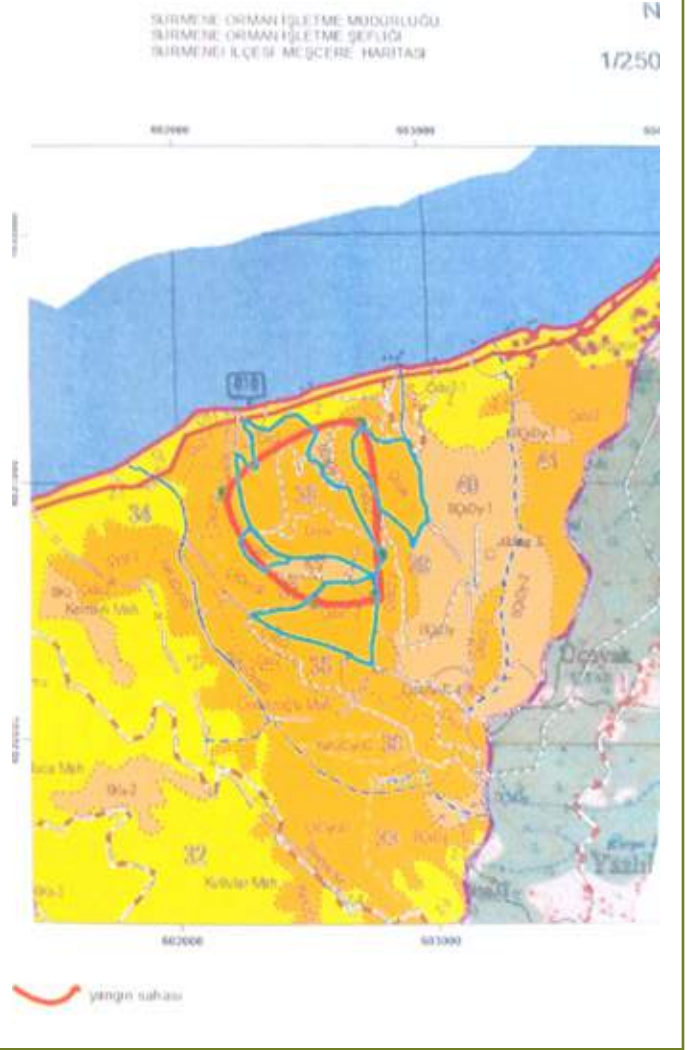
ateşten ya da sigara izmaritinden kaynaklanmış olabileceği değerlendirilmektedir. Bu konudaki soruşturma halen devam etmektedir.

Yangının meydana geldiği 7-8 Ocak 2017 gecesi meteorolojik verileri değerlendirildiğinde;

Yangın öncesinde (7.1.2017 tarihlerinde) Trabzon ilinde hava sıcaklığı mevsim normallerinin (7.5 °C) üzerinde gerçekleşmiştir. Sürmene ilçesinde 21.7 °C sıcaklık tespit edilmiştir. Aynı gün saat 24.00 itibarıyla Trabzon ilinde 17 °C sıcaklık ölçülmüştür. Bu gece sıcaklığı normal olmadığı gibi aynı gün nispi nem oranı da yüzde 40'ların altında cereyan etmiştir.

Diğer yandan aynı gün (7.1.2017) yörede saat 22.50-23.50 arasında değişik yönlerden olmak üzere 14.8 km/s, 23.50 itibarıyla Güney-Batıdan 18.5 km/s hızla esmekte olan bir rüzgar söz konusudur. Gece yarısından itibaren ise Güney-Güney batıdan olmak üzere rüzgarın hızı 44.4 km/s

Harita 1:
Yangının Etkili
Olduğu Alan

olarak ölçülmüştür. Aynı gece nem oranı da çok düşüktür. Böylece rüzgâr yüksek gerilim hattını etkileyebilecek bir hıza ulaşmıştır.

2.3. Yangın Alanındaki Gözlemler

Heyetimizce yerel orman idaresi yetkilileriyle birlikte yangın alanına gidilmiştir. Alanda yapılan gözlemler şöyledir:

- Yangın tipik bir örtü yangınıdır. Alan içerisinde alt tabakada yoğun diri örtü vardır. Bu diri örtünün bir kısmı sarılıcı bitkilerden oluşmaktadır. Bunlar ağaç gövdelerine de sarılmış durumdadır. Yangın öncelikle kolay tutuşan bu ince materyal üzerinde etkili olmuştur.

TRABZON	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen Ortalama Değerler (1950 - 2015)												
Ortalama Sıcaklık (°C)	7.5	7.4	8.5	11.9	16.0	20.4	23.2	23.5	20.4	16.5	12.7	9.6
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	10.9	11.0	12.2	15.6	19.2	23.5	26.2	26.8	24.0	20.1	16.5	13.1
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	4.7	4.4	5.6	8.8	13.0	17.2	20.1	20.6	17.5	13.6	9.8	6.7
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	2.8	3.3	3.5	4.3	5.7	7.1	6.1	5.7	5.0	4.6	3.7	2.8
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	13.2	12.5	14.0	14.4	13.6	11.4	8.2	9.3	11.7	13.4	12.6	12.8
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (kg/m ²)	79.0	61.0	58.5	57.2	52.7	50.7	34.4	45.5	78.1	116.4	96.1	80.6
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen En Yüksek ve En Düşük Değerler (1950 - 2015)*												
En Yüksek Sıcaklık (°C)	25.9	28.2	35.2	37.6	37.8	35.9	37.0	34.8	33.2	33.8	30.3	26.4
En Düşük Sıcaklık (°C)	-7.0	-6.1	-5.0	-2.0	5.2	9.2	13.5	13.8	8.5	3.4	-1.6	-3.1

- Alanda ana meşçeredeki ağaç türü Sarıçamdır. Yangın ağaç gövdelerinin zeminden ortalama olarak 2-4 m yukarısına kadar ağaç kabuğunun içine işlemeden çıkan is ile kararmasına neden olmuştur. Kabuk tabakasının kazılması sonucu ağaçların tamamına yakınının kambiyum tabakalarının zarar görmediği, hatta kabuğun 2 mm'den fazla derine etki etmediği görülmüştür. Ağaç köklerinde yapılan incelemelerde de köklerin aynı şekilde etkilendiği anlaşılmıştır. Böylece ağaçların canlılığını kaybetmediği kanaati oluşmuştur.
- Yukarıda yer verilen rüzgâr yönü ve şiddeti dikkate alındığında yangının Güneyden Kuzeye doğru (Yukarıdan aşağıya, denize doğru) seyrettiği ve zaman zaman yön değiştirdiği değerlendirilmektedir. Şiddetli

rüzgâr nedeniyle de yangının kısa sürede yayıldığı anlaşılmaktadır. Arazinin kırıklı ve yüksek eğimli olması da yangının yayılması üzerinde etkili olmuş ve söndürme çalışmaları üzerinde olumsuz etki yaptığı anlaşılmıştır.

- Yangın, sabah saatlerinde 7.4 km/s hızına düşen rüzgâr ile yavaşlamış ve kontrol altına alınmıştır.
- Yangın ihbarı Sürmene Orman İşletmesine saat 23.15'te yapılmıştır. Saat 23.35'te işletme müdürlüğü elindeki olanaklarla yangın alanına gelerek yangına ilk müdahaleyi başlattığı öğrenilmiştir. Yangın yerinin yöre ve ülkemizde önemli bir yeri olması nedeniyle yakın belediyeler ve Amasya ve Giresun Orman Bölge müdürlüklerinden yardım istenmiştir. Yangına 13 arazöz, 9 itfaiye, 6 su tutar, 1 ekskavatör, 1 kepçe, 1 greyder, 8 pikap ve 120 personel ile müdahale edilmiştir.

3. Sonuç

Sosyal medyada yangının çıkış nedenleri hakkında ortaya atılan iddiaları kanıtlayacak bir bulguya rastlanmamıştır. Kanaatimizce yangının hava koşullarının da etkisiyle alan içerisinde piknik yapan vatandaşların yaktığı ateş veya attığı sigara izmaritinden çıkmış olabileceğı ağırlıklı bir kanaat olmuştur.

Yangın tipik bir örtü yangını şeklinde gelişmiş, alandaki meşçere hayatiyetini kaybetmediğı için ağaçların kesilip çıkarılmasına gerek görülmemektedir. Alt tabakada yer alan diri örtünün (ölü örtüye dönüşmüştür) çıkarılmasının ve alanın bir rehabilitasyon projesi çerçevesinde ele alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Yangınla mücadele konusunda mahalli orman idaresinin gerekli önlemleri aldığı anlaşılmıştır.

Kaynaklar

Anşın, R., 1983: Türkiye'nin Flora Bölgeleri ve Bu Bölgelere Yayılan Asal Vegetasyon Tipleri, K.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 2, Sayfa 318-339, Trabzon.

Özkan, Z.C., 1985: Sürmene Çamburnu Yöresinde Doğal Olarak Bulunan Sarıçam (*Pinus silvestris* L.) Ormanlarının Floristik Yapısı, KÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Y. Lisans Bitirme Tezi, 67 s., Trabzon.

COP22: Dönüşüm Rüzgârı

Serdar YEGÜL

Altına Orman Mühendisi

Bu yazıda, 7-18 Kasım 2016 tarihleri arasında Fas'ın Marakeş kentinde gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) 22. Taraflar Konferansı'nın (COP22) önemi, seyri ve sonuçları üzerinde durulacaktır.

Konunun Geçmişi:

Aralık 2015'te Fransa'nın Paris kentinde gerçekleştirilen UNFCCC 21. Taraflar Konferansı (COP21) sonunda üye ülkeler tarafından Paris İklim Anlaşması kabul edilmiştir. Anlaşma, "küresel emisyonların yüzde 55'inden sorumlu en az 55 ülke tarafından onaylanma" sınırını geçerek 4 Kasım 2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Hiç kimse Paris İklim

Anlaşmasının bu kadar çabuk yürürlüğe gireceğini tahmin etmemiştir. Hatta tahminler, Marakeş Zirvesinin sönük geçeceği yönünde olmuştur. Oysa tam tersi olmuş ve Marakeş toplantıları bir anda, Paris Anlaşmasına taraf ülkelerin ilk resmi toplantısı haline gelmiştir. [1]

Marakeş Zirvesinden Neler Bekleniyordu?

Marakeş Zirvesi'nden beklenen, Paris İklim Anlaşmasının nasıl uygulanacağı ve "ortalama küresel sıcaklık artışının 2 derece ve hatta 1,5 derece ile sınırlandırılması" hedefine nasıl ulaşılacağı olmuştur. Katılımcılar COP22'yi, "Eylem ve Çözümler" in COP'u olarak adlandırmışlardı. [4]

Marakeş Zirvenin Genel Seyri!

Zirvenin ilk haftasına ABD seçimleri damgasını vurmuştur. Çünkü yeni ABD Başkanı Trump'ın iklim değişikliği konusunda neler yapacağı belirsizliğini korumaktaydı; daha doğrusu olumsuz yönde bazı beklentiler vardı. Diğer taraftan, dünyanın geri kalan kısmı yani gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, şehirler, bölgeler ve şirketler Paris Anlaşması'na bağlılıklarını teyit ettiler ve iklim değişikliği için gerekli olan küresel ortaklığa öncülük edeceklerini belirtmişlerdir. İklim değişikliğinden en çok etkilenen ülkelerin kurduğu Kırılğan Ülkeler Platformu'nun gösterdiği öncülük ise görülmeye değerdir.

“Zirvede, özellikle Paris Anlaşması'nda yer alan uyum, şeffaflık, teknoloji transferi, azaltım, kapasite geliştirme ve kayıp zarar konularındaki öncelikleri gerçekleştirmek amacıyla aksiyon maddeleri üzerine odaklanıldı. Ülkeleri düşük karbon ekonomisine cesaretlendirme, “evrenselliği yeniden keşfetme” ve Paris Anlaşması'nın onaylanması, zirvenin temel tartışma konularını oluşturmuştur.” [2]

ZİRVENİN SONUÇLARI:

1. Paris Anlaşması Güçlendi.

Marakeş Zirvesi sonu itibarıyla, küresel emisyonların yüzde 77'sinden sorumlu 111 ülke Anlaşmayı onaylamıştır. İklim Sözleşmesine (UNFCCC) 196 ülkenin taraf olduğu düşünüldüğünde, % 77 oranı çok önemli bir oran, 111 ülke sayısı ise çok önemli bir sayıdır. Diğer taraftan, İklim Sözleşmesinin 196 üye ülkesi, Marakeş Duyurusu'nu yayımlayarak Paris Antlaşması'nın “tamamının hayata geçirilmesini taahhüt etmişlerdir”. Yüksek Kararlılık İttifakı (High Ambition Coalition-HAC) bakanları ise iklim değişikliği mücadelesinin çevre, ekonomi ve uluslararası güvenliğe faydaları olduğunu bir kez daha vurgulamışlardır.

2. Kırılğan Ülkeler Forumu İklim Mücadelesinde Lider!

47 ülkenin üye olduğu Kırılğan Ülkeler Forumu (Climate Vulnerable Forum-CVF) Zirve'nin son günü “CVF Vizyonu” adına bir bildirge yayımlayarak tüm dünyayı, Paris Anlaşması'nın ortaya koyduğu “1,5 derece” hedefine

uygun politikalar üretmeye davet etmişlerdir. CVF üyesi ülkelerin diğer taahhütleri ise şunlardır:

- 1- CVF ülkeleri, ulusal niyet beyanlarını 2020 yılından önce güncelleyecekler;
- 2- 2- Ülkeler 2030 ile 2050 arasında yüzde 100 yenilenebilir enerji hedefine ulaşacaklar; ve
- 3- 3- CVF ülkeleri, 2020 yılından önce, 2050 uzun Dönemli Dekarbonizasyon Stratejilerini sunacaklardır.

3. Uzun Vadeli Planlar Açıklandı!

Paris Anlaşması'nın en kritik maddelerinden biri hiç kuşkusuz uzun vadeli dekarbonizasyon planlarıydı. Marakeş'te ilk uzun vadeli planları ABD, Almanya, Kanada ve Meksika açıklamışlardır. ABD 2005 yılını referans alarak 2050'ye kadar yüzde 80 emisyon azaltımı hedeflerken; Almanya 1990 yılını referans alarak yüzde 80 ile yüzde 95 oranında emisyonlarını azaltacağını açıklamıştır. Ayrıca, Zirve'nin son gününde, 2050 platformu (yani 22 ülke, 5 büyük şehir ve 190'dan fazla şirket) 2050 yılını hedefleyen dekarbonizasyon planlarını en kısa sürede sunacaklarını taahhüt etmişlerdir.

4. Paris Anlaşması'nın Başlattığı Dönüşüm Marakeş'te Hızlandı!

Enerji Ekonomisi ve Finansal Analiz Enstitüsü (IEEFA) Marakeş Zirvesinden hemen önce bir rapor yayımlayarak fosil yakıt şirketlerinin hisse değerlerinin düşüşte olduğunu ve temiz enerji yatırımlarının küresel olarak artışta olduğunu belirtmiştir. Paris Anlaşması'nın reel ekonomide başlattığı bu dönüşüm, Marakeş Zirvesi sırasında hız kazanmıştır.

5. İklim Değişikliği ile Mücadeleyi Özel Sektör Destekliyor!

Zirve sırasında özel sektör kuruluşları; düşük karbon ekonomisine geçişin yaşanmakta olduğunu, bunun artık geri dönüşünün mümkün olamayacağını ve bu dönüşümün hızlandırılması gerektiğini dile getirmişlerdir. Küresel yatırımcı koalisyonu, Marakeş'te, düşük karbonlu çözümlere yapılan somut yatırımlarını açıklamışlardır. Zirve sırasında, daha önce iklim değişikliğinin olmadığını savunan on büyük petrol şirketi tavrı

değiştirerek, "karbon yakalama" teknolojilerine 1 milyar dolar yatırım yapacaklarını dile getirmişlerdir. Böylece, iklim değişikliğinin varlığını dolaylı olarak da olsa kabul etmiş olmuşlardır. [3]

ÖZET VE DEĞERLENDİRME

2015 Paris İklim Zirvesinde (COP21) İklim Anlaşması kabul edilmiş ve bu anlaşma bir yıldan kısa bir sürede yürürlüğe girmiştir. 2016 Marakeş İklim Zirvesinde (COP22) ise, Paris İklim Anlaşmasının nasıl uygulanacağına yönelik ilk toplantı olmuştur. "Zirvede, özellikle Paris Anlaşması'nda yer alan uyum, şeffaflık, teknoloji transferi, azaltım, kapasite geliştirme ve kayıp zarar konularındaki öncelikleri gerçekleştirmek amacıyla aksiyon maddeleri üzerinde durulmuştur. Ülkeleri düşük karbon ekonomisine cesaretlendirme, "evrenselliği yeniden keşfetme" ve Paris Anlaşması'nın onaylanması, zirvenin temel tartışma konularını oluşturmuştur." [2]

Bir değerlendirme yaparak yazıyı tamamlayalım!

Paris İklim Anlaşması'nın 4 Kasım 2016 tarihinde yürürlüğe girmesi ve **üç gün sonra** Marakeş İklim Zirvesi'nin 7 Kasım 2016'da başlaması nefes nefese izlenen gelişmelerdir. Marakeş Zirvesine kadar, gerek Paris Anlaşmasının 100'ün üzerinde ülke tarafından onaylanması ve gerekse Marakeş Zirvesindeki gelişmeler, iklim camiasında aşağıdaki görüşleri iyiden iyiye güçlendirmiş:

- *Günümüzde düşük karbon ekonomisine geçiş artık bir gerçektir! Bu geçişin artık geri dönüşü yoktur! Bırakın geri dönüşü, bu dönüşümün hızlandırılması gerekmektedir!*
- *Sürdürülebilir enerji dönüşümü tüm dünyada hızlanarak devam edecektir!*

Yukarıdaki görüşlerin seslendirilmesi kuvvetli bir rüzgâr oluşturmuş ve bu kuvvetli rüzgâr ülkeleri, büyük şehirleri ve şirketleri harekete geçirmiştir. Daha da geçireceğe benzemektedir. Sonuç olarak, 2015 Paris Anlaşması ve 2016 Marakeş Zirvesinde oluşan bu güçlü rüzgâr, eski pozisyonlarını geride bırakmaları ve yeni sisteme geçmeleri yönünde ülkeleri, büyük şehirleri ve şirketleri zorlamaktadır.

Kaynaklar:

- 1 – COP22 Günlük Bültenleri ve Özet Raporu: <http://www.iisd.ca/climate/cop22/enb/> (Erişim tarihi: 23 Kasım 2016)
- 2 – <http://gazetesu.sabanciuniv.edu/tr/2016-11/ipm-arastirmacilari-marakes-iklim-zirvesi-cop-22-izlenimlerini-paylasti> (Erişim tarihi: 23 Kasım 2016)
- 3 – <http://www.birgun.net/haber-detay/marakes-iklim-zirvesi-nin-5-onemli-sonucu-136509.html> (Erişim tarihi: 23 Kasım 2016)
- 4 – Orman Eylem Günü Bülteni: <http://www.iisd.ca/climate/cop22/forest-action-day/> (Erişim tarihi: 25 Kasım 2016)

Cancun Deklarasyonu: Refah İçin Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Ve Sürdürülebilir Kullanımının Ana Konular Arasına Dahil Edilmesi¹

Tercüme: Serdar YILMAZ, Tercüman

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

2-3 Aralık 2016 tarihlerinde Cancun, Meksika'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Konferansı vesilesiyle bir araya gelen bakanlar ve heyet başkanları olarak:

AŞAĞIDAKİ HUSUSLARI BEYAN EDERİZ:

1. Biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile bunların temelini oluşturan ekosistem hizmetlerine bağlı olan refahın temel bir koşulu olarak bazı kültürlerde Toprak Ana olarak bilinen doğa ile uyum içerisinde yaşanması gerekmektedir.
2. Biyo-çeşitlilik dünya üzerindeki toplumların hâlihazırda karşı karşıya olduğu kalkınma problemleri ve toplumsal meselelere çözümler sunmaktadır.
3. Ekosistemlerin bozulması ve parçalanması, sürdürülebilir

olmayan arazi kullanımı, doğal kaynakların aşırı kullanımı, yasa dışı kesim ve türlerin ticareti (biyo-kaçakçılık), istilacı yabancı türlerin gelişimi, havanın yanı sıra toprağın ve iç sular ile okyanusların kirliliği, iklim değişikliği ve çölleşmeden kaynaklı olarak biyolojik çeşitliliğin maruz kaldığı olumsuz etkilerden endişe duymaktayız.

4. İnsani kalkınma modelleri, davranışları ve faaliyetlerinin doğaya saygılı bir şekilde yeniden belirlenmesi gerekmektedir.
5. Biyolojik Çeşitliliği önemli oranda gündeme getiren 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, kalkınmanın önündeki engelleri kaldırmaya yönelik dönüştürücü bir şekilde ve çevresel, ekonomik ve sosyal boyutları

entegre eden bir yaklaşımla yeni fırsatlar sunmaktadır.

6. İklim değişikliğine yönelik adımlar atarken her türlü ekosistemin bütünlüğünün sağlanması ile biyolojik çeşitliliğin korunmasını dikkate alan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve mezkûr Sözleşmenin Taraflar Konferansı'nın yirmi birinci oturumunda kabul edilen Paris Anlaşması'nın ve Kasım 2016'daki yirmi ikinci oturumda kabul edilen Marakeş Eylem Bildirisi'nin uygulanması, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin hedeflerinin uygulanmasına ya da Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi anılan İklim Enstrümanlarına katkı sağlayabilir/katkı sağlamalıdır.
7. Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, 2011-2020 Biyolojik Çeşitlilik Stratejik Planı ile Aichi Biyolojik Çeşitlilik Hedefleri

1_ Ç.N: Kaynak metinde geçen "mainstream" fiili sözcük anlamı olarak farklı yöntem ve fikirlerin toplumun geneli tarafından kabul edilmesi veya benimsenmesi anlamına gelmektedir. Biyolojik Çeşitlik Sözleşmesi bağlamında ise "mainstreaming the biodiversity (into various sectors)" olarak kullanılmakta ve bu kapsamda biyo-çeşitliliğin farklı sektörlere dâhil edilmesi, entegre edilme veya farklı sektörlerin kapsamına alınması anlamlarını taşımaktadır. (kaynak için bkz: <https://www.cbd.int/doc/training/nbsap/b3-train-mainstream-en.pdf>)

Fotoğraf: Sıtkı ERAYDIN

ile Cartagena ve Nagoya Protokollerinin etkin bir şekilde uygulanmasının sağlanması ve diğer sektörlerle ilaveten sürdürülebilir kalkınma, ticaret, tarım, balıkçılık, ormancılık ve turizme ilişkin uluslararası forumlarda kabul edilen diğer girişimlerle yakın iş birliğinin sağlanması için ilave çabalar göstermeliyiz.

Bu hususlara binaen:

Aşağıdaki eylemler üzerinden, ulusal ihtiyaçlara ve koşullara yönelik olarak ve ilgili diğer uluslararası sözleşmelerle uyumlu şekilde, doğaya ve insan haklarına tamamiyle saygılı kapsayıcı ekonomik, sosyal ve kültürel bir yaklaşım benimseyerek, etkin kurumsal, yasal ve düzenleyici çerçevelerin oluşturulması ve

biyo-çeşitliliğin tüm sektörlerin kapsamına alınması için Hükümetlerimiz nezdinde her düzeyde ve tüm sektörler arasında birlikte çalışmayı;

1. Hükümetlerimiz tarafından konulan yasal ve idari önlemler ile bütçelerin yanı sıra sektörel ve sektörler arası politikalar ile plan ve programların biyolojik çeşitlilik ile ekosistemlerin korunması, sürdürülebilir kullanımı, yönetimi ve restorasyonuna yönelik yapısal ve tutarlı eylemlere uyarlanmasını/entegre edilmesini sağlamayı;
2. Biyolojik çeşitlilik değerlerini ulusal hesaplama ve raporlama sistemlerine dâhil etmeyi;
3. Biyolojik çeşitliliğin farklı sektörlerin temel konularından

biri haline getirilmesinin güçlendirilmesi için Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejileri ve Eylem Planlarımızı gerekli olduğu ölçüde güncellemeyi ve uygulamaya koymayı;

4. Biyolojik çeşitliliğin farklı sektörler kapsamına alınması için kurumsal destek ve kapasiteyi güçlendirmeyi;
5. Biyoçeşitliliğe bağlı veya biyoçeşitlilik üzerine etkisi olan sektörleri; biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımına yönelik entegre yaklaşımların benimsenmesi ile gen kaynaklarının kullanımından kaynaklı faydaların adil ve hakkaniyetli bir şekilde paylaşımı için teşvik etmeyi;
6. İnsan sağlığının, temiz su ve sanitasyonun, gıda

- güvenliğinin, açlığın azaltılması ile beslenmenin iyileştirilmesinin, yoksulluğun ortadan kaldırılmasının, doğal felaketlerin engellenmesinin, dirençli olmasının yanı sıra sürdürülebilir ve bütün ihtiyaçlara cevap verebilen şehirler ve insan yerleşimleri ile iklim değişikliğine uyum ve etkilerinin azaltımı hedeflerinin gerçekleştirilmesine esas teşkil eden ekosistemlerin korunması, gerekli olduğunda sürdürülebilir kullanımı ve restorasyonunu teşvik etmeyi;
7. Tam zamanlı ve verimli istihdam ile insana yaraşır çalışma koşullarının sağlanmasını, küresel ekolojik ayak izinin azaltılmasını, arazi bozunumu ve çölleşmeyle mücadeleyi, her türlü yoksulluğun azaltımının yanı sıra insanlar ile bölgeler arasında sosyal eşitsizliği kaldırmaya yönelik sürdürülebilir ekonomik büyümeyi teşvik etmeyi;
8. Korunan alanların kendi iç sistemlerini ve ekolojik temsiliyetleri ile diğer alan bazlı etkili koruma önlemlerini geliştirmeyi ve güçlendirmeyi
9. Biyolojik çeşitliliğe ilişkin bilgilerin üretimi ve kullanımının teşvikinin yanı sıra her düzeyde karar almayı desteklemek için bu türden bilgilerin toplum tarafından erişilebilir olmasını sağlamayı;
10. Biyolojik çeşitlilik ile kapsadığı değerlere ilişkin farkındalığın artırılması için biyolojik çeşitliliği eğitim programlarına dâhil etmeyi;
11. Uluslararası iş birliğini geliştirmeyi, inovasyonu teşvik etmeyi ve uygun teknolojileri transfer etmeyi;
12. Farklı kaynakların seferber edilmesine yönelik çabaları artırmayı;
13. Küresel Çevre Fonu, kalkınma bankaları, finans kurumları ile iş birliği örgütleri gibi kurumları –ulusal koşullarına bakılarak özellikle gelişmekte olan ülkelerde ve geçiş ekonomisine sahip ülkelerde- programlarında yer alan kamu politikalarının tutarlılığını, kapasite artırımını, bilgi yönetimini ve uygulama mekanizmalarını destekleme konusunda teşvik etmeyi;
14. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatı ile Dünya Turizm Örgütü gibi Birleşmiş Milletler Sistemi içerisinde yer alan ilgili diğer kurumlar ve çok taraflı çevre sözleşmeleri ile bölgesel düzeyde olanlar dâhil diğer teşkilatlar arasında yakın iş birliği ile sinerjinin oluşturulmasını teşvik etmeyi;
15. Cinsiyet eşitliği ve toplumsal kapsayıcılığı teşvik ederek ilgili tüm aktör ve paydaşların aktif ve etkin katılımlarını kolaylaştırmayı;
16. Yerli halkın ve yerel toplulukların haklarına saygı göstererek, biyolojik çeşitliliğin alışılabilen sürdürülebilir kullanımını ile geleneksel bilgi birikimi ve uygulamalarının kullanımından doğan faydaların adil ve hakkaniyetli bir şekilde paylaşımıyla yerli halkın ve yerel toplulukların Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesini uygulama kapasitelerini güçlendirecek adımlar atmayı;
17. Özel sektör faaliyetleri için düzenleyici çerçevenin geliştirilmesini, teşviklerin artırılmasını ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımının yanı sıra genetik kaynaklardan elde edilen faydaların adil ve hakkaniyetli bir şekilde paylaşımına yönelik araçları geliştirmeyi;
18. Tedarik zinciri içerisinde sürdürülebilir üretim ve tüketimi, teknolojilerin güvenli ve sürdürülebilir şekilde uygulanmasını ve (çevreye) zararlı yatırımlara teşviki aşamalı olarak azaltılmasını ve olumlu yatırımlara teşvikin artırılmasını desteklemeyi

TAAHHÜT EDERİZ.

Tarım, ormancılık, balıkçılık ve turizm sektörlerinin biyolojik çeşitlilik ile bileşenlerinin yanı sıra biyolojik çeşitliliğin temelini oluşturan ekosistem fonksiyonlarına büyük oranda bağlı olduğunu ve de bu sektörlerin aynı zamanda farklı şekillerde doğrudan ve dolaylı olarak biyolojik çeşitlilik üzerinde etkisi olduğunu akılda tutarak, işbu Deklarasyonun eki olan kılavuzda belirtildiği üzere ve ulusal ihtiyaçlar ile koşullara göre geliştirilen ve ilgili uluslararası anlaşmalarla uyumlu, sektörel bazı spesifik adımlar atmayı taahhüt ederiz.

Gezegelimizdeki yaşam ve ortak geleceğimiz tehlike altındadır. İnsani kalkınmışlık ve refahı destekleyen biyolojik zenginliğin ve sağlıklı ekosistemlerin idamesi için sorumlu bir şekilde ciddi adımların atılması aciliyet arz etmektedir. Aichi Biyolojik Çeşitlilik Hedeflerinin ve 2050 Doğa ile Uyum İçerisinde Yaşama Vizyonunu gerçekleştirmek için çaba göstermeliyiz. Bu nedenle biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımının farklı sektörler kapsamına alınması ile gen kaynaklarının kullanımından kaynaklı faydaların adil ve hakkaniyetli paylaşımına yönelik

siyasi irade ve istekliliğin düzeyini artırmalıyız.

Sonuç olarak 2016 yılında Meksika'nın Cancun şehrinde düzenlenen Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Konferansı kapsamında işbu Deklarasyonun değerlendirilmesi çağrısında bulunmaktayız. Aynı zamanda Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi Sekreteryaasının işbu Deklarasyonu Konferans raporunun bir parçası olarak kabul etmesini ve biyolojik çeşitliliğin farklı sektörlerin temel konularından biri haline getirilmesini Taraflarla, ilgili uluslararası kurum ve paydaşlarla iş birliği içerisinde olmasını talep etmekteyiz.

İşbu Deklarasyon Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna, 2017 Sürdürülebilir Kalkınmaya ilişkin Yüksek Düzeyli Politik Forumuna ve Üçüncü Birleşmiş Milletler Çevre Asamblesine iletilecektir.

EK

Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımının Tarım, Ormancılık, Balıkçılık ve Turizm Sektörlerine Yönelik Kılavuz

Tarım, tarımsal ürünler ve hayvancılık:

Açlığın sona erdirilmesi, gıda güvenliğinin sağlanması ve insanların beslenmelerinin iyileştirilmesi küresel kalkınma hedefleri arasında yer almaktadır. Önümüzdeki yıllarda karşılaşılabilecek güçlüklerin başında giderek artan dünya nüfusunun yeterli şekilde beslenebilmesi için tarımsal üretimin de aynı şekilde artırılması yer almaktadır. Biyolojik çeşitlilik, her türlü tarımsal ürün ile ıslah edilmiş hayvancılığın ve bunlar arasındaki türlerin temelinde yer aldığı için tarımın da temelini oluşturmaktadır. Tarımsal ve hayvansal üretimde fayda sağlayan beslenme döngüsü, organik maddelerin parçalanması, toprak formasyonu ve rehabilitasyonu, bitki zararlısı ve hastalıklara dair düzenlemeler ile tozlaşma gibi gerekli işlevlerin gıda üretimi, beslenme ve dolayısıyla insanlığın refahının sürdürülmesi için kritik olan ekosistemler tarafından yerine getirilmektedir.

Küresel ölçekli gıda taleplerinin sürdürülebilir şekilde karşılanması gerçekleştirilebilir olmakla birlikte, mevcut bazı politika ve uygulamaların değiştirilmesi için aşağıda sıralananlar üzerinden bazı önemli adımların atılmasını gerektirecektir;

- a) Gıda güvenliği, beslenme, sağlık, ekonomik kalkınma ve çevrenin korunması için sürdürülebilir tarımın teşviki;
- b) Ekosistemler ile tarım ve biyolojik çeşitlilik arasındaki bağlantıların değerlendirilmesi ve bütüncül entegre bir yaklaşımın benimsenmesi;
- c) Entegre ve sektörler arası planlama süreçlerinin kullanılması, verimsizliklerin azaltılması ile karasal, denizel, kıyısal ve iç ekosistemler ile ilişkili biyolojik çeşitlilik üzerindeki olumsuz etkilerin önüne geçilirken -uygun olması durumunda- ekolojik yaklaşımla verimliliğin artırılması;
- d) Yerli varyetelerin yanı sıra çiftçilerin sahip olduğu yerli türlerin, yerel olarak adapte edilen ırkların ve az yararlanılan türlerin ve üretiminin yoğunlaşması tehdidi altında olanların korunması ve yetiştirilmesi;
- e) Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatının Gıda ve Tarıma Yönelik Hayvan, Bitki ve Genetik Kaynaklara ilişkin Küresel Eylem Planlarının uygulanması;
- f) Tozlayıcıların etkin yönetimi ve korunması;
- g) Yaşayan bir ekosistem ile tarım ve gıda güvenliğinin temellerinden birisi olarak toprağın tanınması, korunması ve sürdürülebilir yönetimi ile biyolojik çeşitliliğinin

Fotoğraf: Güngör GENÇ

- anlaşılması ve korunmasının geliştirilmesi;
- h) Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatının Küresel Öneme Sahip Tarımsal Miras Sistemleri gibi tarımsal biyolojik çeşitlilik koruma sahalarının belirlenmesi ile çeşitli agro-ekolojik sistemlerin teşvikine yönelik tedbir ve yatırımların hayata geçirilmesi;
- i) Tarımsal kirliliğin önlenmesi ile zirai mücadele ilaçlarının, suni gübrelerin ve diğer tarımsal girdilerin etkin, güvenli ve sürdürülebilir kullanımı;
- j) Uygun teknolojilerin güvenli ve sürdürülebilir kullanımı ile enerji, su ve toprak kaynaklarının entegre, etkin ve sürdürülebilir yönetimi;
- k) Bitki zararlıları ve hastalıklarının kontrol altına alınması veya azaltılması için tarımsal sistemlerde biyolojik çeşitliliğin kullanımının teşviki; ve
- l) Diğer önlemlere ilaveten gıda kayıp ve israfının azaltılması için hasat sonrası tarımsal ürün yönetiminde en iyi uygulamaların teşvik edilmesinin yanı sıra geniş bir biyolojik çeşitlilik yelpazesine dayalı çok çeşitli gıda rejimleri dâhil olmak üzere sürdürülebilir tüketim ve üretim modelleri;

Balıkçılık ve su ürünleri:

Deniz, kıyı ve iç karasal ekosistemler, dünya üzerindeki toplulukların ekonomik, sosyal ve kültürel yönlerine büyük oranda katkı sağlayan çok çeşitli akuatik biyolojik çeşitliliğe ev sahipliği yapmaktadır. Aynı zamanda açlığın ortadan kaldırılması, sağlık koşullarının iyileştirilmesi ve yoksulluğun azaltılmasında önemli

bir rol oynamalarının yanı sıra bu türden ekosistemler istihdam aracı ve gelir kaynağı olarak ve ekonomik kalkınmaya yönelik fırsatlar sunmaktadır. Balıkçılık ve su ürünleri uzun vadede ekonomik, sosyal ve ekolojik faydaların elde edilmesi için biyo-çeşitlilik ve ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımına bağlıdır. Biyo-çeşitlilik yabanıl balıkçılığın kaynağı olmakla birlikte; biyolojik çeşitliliğin balıkçılık politikaları, programları ve planlarına dâhil edilmesi, yabanıl balık popülasyonları için gerekli olan beslenme, yumurtalama ve üretme sahaları olarak işlev gösteren habitatların korunması ve sürdürülmesi için kilit öneme sahiptir. Sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri sektörleri sürdürülebilir kalkınmanın temel bileşenleri arasındadır. Sürdürülebilirliklerinin sağlanması amacıyla şu adımların atılması gerekmektedir:

- a) Gıda güvenliği ve beslenmeye katkı sağlanması için sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünlerinin geliştirilmesi için ekosistem tabanlı yaklaşımların balıkçılık politikaları ve planlarına entegre edilmesi;
- b) Stokların varolan sürdürülebilirliği ile tehdit altındaki türler ve su ekosistemleri üzerindeki etkinin azaltılmasına katkı sağlayan ve bu ana sektörün uzun vadede varlığını sürdürebilmesini sağlayan balıkçılık kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımına yönelik adımların atılması;
- c) Geçimini balıkçılıkla sağlayan toplulukların geçim kaynakları ile gelir ve istihdam imkânlarının güvence altına alınması;
- d) Karbon deposu ve yutağı

- olarak üstlendikleri görev dolayısıyla deniz, kıyı ve iç su ekosistemlerinin korunması;
- e) Deniz, kıyı ve iç su ekosistemlerine zarar verebilen plastik malzemeler ve gürültü dâhil olmak üzere kirliliğin azaltımına dair eylemlerin geliştirilmesi;
- f) Yan avların (balıklarla birlikte yakalananlar), iskartaların ve atıkların azaltımı için balıkçılık ve su ürünlerinin sürdürülebilir şekilde yönetiminin izlenmesi ve takip edilebilirliğine yönelik teknolojik inovasyonların geliştirilmesi ve kullanımına yönelik çabaların artırılması ile uzun vadede varlığını sürdürmesini garanti edecek şekilde yöntemlerin geliştirilmesinin sağlanması;
- g) Sürdürülebilir su ürünlerinin teşvik edilmesi;
- h) İstilacı yabancı türlerin yeterli derecede önlenmesi, kontrol edilmesi ve ortadan kaldırılması;
- i) Düzenlemeye tabi olmayan ve kayıt dışı balıkçılık ile yasa dışı ticaretin azaltımına yönelik stratejilerin geliştirilmesi;
- j) Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatının Sorumlu Balıkçılığa Yönelik Uygulama Rehberinin uygulamasının güçlendirilmesi;

Ormancılık:

Ormanlar dünyanın karasal biyo-çeşitliliğinin büyük çoğunluğunu içerisinde barındırmaktadır. Tropik ormanlar, ılıman kuşak ormanları ile kutup ormanları bitkiler, hayvanlar ve mikro-organizmalar için farklı tür ve çeşitte habitatlar sunmaktadır. Sürdürülebilir kalkınmaya yönelik beklentiler orman ekosistemleri

ile türlerinin çeşitliliğinden büyük oranda etkilenecektir. Bunlar, odun hammadde tedarikinin çok ötesine geçerek insanlar için çok çeşitli faydalar sağlamaktadır. Ormanların sunduğu ekosistem hizmetleri yoksul ve savunmasız kesimler için özellikle önem arz etmektedir. Bunlara ilaveten birçok insan ve özellikle de yerli halk ve yerel topluluklar açısından kültürel kimlik, maneviyat ve dünya görüşü açısından önemli bir unsurdur. Uygun politika ve uygulamaların geliştirilmesi ve uygulamaya koyulması neticesinde ormancılık hem ormanların hem de yaban hayatının korunmasına katkı sağlar. Bu bakımdan, ormanların korunması sürdürülebilir kullanımına yönelik olarak aşağıdaki ilkelerin benimsenmesi tavsiye edilmektedir:

- a) Her türden ormanın; ekonomik, sosyal ve çevresel değerinin artırılması ve sürdürülmesi amacıyla sürdürülebilir orman yönetiminin dinamik ve gelişen bir konsept olarak sunulması;
- b) Ormanların, orman köylüleri başta olmak üzere insani kalkınmışlık, su temini, gıda güvenliği, besleme ve insan sağlığı açısından ormanların oynadığı hayati rolün vurgulanmasıyla; biyo-çeşitlilik deposu ve çevresel hizmetlerin kaynağı olarak orman ekosistemlerinin değerinin kabul edilmesi,
- c) Karbon yutakları olarak gösterdikleri işlevin altının çizilmesi ve ormansızlaşma ile orman bozulumundan kaynaklı emisyonların indirgenmesiyle ilişkili faaliyetler gibi iklim değişikliğine uyum ve iklim değişikliğinin etkilerini azaltmaya yönelik stratejiler geliştirilmesindeki rollerinin

yanı sıra ormanların sürdürülebilir yönetimi ile orman karbon stoklarının geliştirilmesine ilaveten doğal afet ve tehlikelere karşı korumacı rollerinin vurgulanması;

- d) Küresel Toprak ve Dağ Ortaklıkları gibi inisiyatiflerin güçlendirilmesi;
- e) Orman kaynaklarının restorasyonu, korunması ve sürdürülebilir kullanımı için teşvik paketlerinin tasarımı ve promosyonu;
- f) Arazi sahipleri ve yerel toplulukların ekonomik ve sosyal faydalarını artırırken ormansızlaştırma ve orman bozulumunu azaltmaya yönelik üretim zincirlerinde özel sektörün katılımının teşvik edilmesi; ve
- g) Uluslararası Orman Anlaşmasının uygulanmasının teşvik edilmesi.

Turizm:

Turizm sektörü, küresel ekonomi içerisindeki ana sektörlerden birisidir. Doğa temelli turizm, turistler için cazibe unsuru olan biyo-çeşitlilik ve ekosistem çeşitliliğine dayanmaktadır. Milli parklara giriş ücretleri ve biyo-çeşitliliğin önemine ilişkin farkındalığın artırılması gibi faaliyetlerle turizm, hassas alanların ve habitatların korunmasına doğrudan katkı sağlayabilir. Biyo-çeşitliliğe olumlu katkı sağlamayı temin etmesinin yanı sıra turizmin uzun vadede sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik bir takım yollar bulunmaktadır. Bunlar:

1. Değişimin önünü açan bir unsur olarak biyo-çeşitliliğin turizme yönelik ekonomik ve sosyal kalkınma modelleri ve

politikalarına entegre edilmesi;

2. Ekonomik büyüme ile turizm sektöründeki çevresel bozunma arasındaki bağlantıyı birbirinden ayıran turizme yönelik mekanizmaların teşvik edilmesi;
3. Sorumlu işletme uygulamalarının uygulanması;
4. Yerli ve yerel toplulukların istek ve beklentilerinin karşılanması için onlarla birlikte çalışmak dâhil olmak üzere insanların geçim kaynaklarının geliştirilmesi adına kaliteli işler, yatırım, eğitim ve kalkınma aracı ve kaynağı olarak turizmin kullanılması;
5. Biyo-çeşitliliğin değer görmesi, korunması ve sürdürülebilir kullanımının geliştirilmesi;
6. Sürdürülebilir yeşil ve mavi altyapıya, sürdürülebilir üretim ve tüketime, peyzaj ve ekosistemlerin korunması ile arazi planlanmasının kullanımı ve biyo-çeşitlilikle ilişkilendirilen kültürel değerlerin teşvikine yönelik uygulamaların benimsenmesinin sağlanması;
7. Biyolojik çeşitlilik açısından turizmin bir koruma aracına dönüştürülmesi için teknolojilerin kullanımı ve geliştirilmesinin teşvik edilmesi;
8. Dünya Turizm Örgütü Sürdürülebilir Kalkınma Programının uygulanması;
9. Turizm operatörleri için eğitim programlarına yatırım yapılması ve böylelikle sürdürülebilir turizmin geliştirilmesi ile

Turizm sektörü için biyoçeşitliliğe yönelik kapasite geliştirme programlarına yatırım yapılması.

“İstanbul’un Doğal Mirası Anıt Ağaçlar” Adlı Kitap Üzerine Tür Teşhisi ve Yaş Saptama Bağlamında Kısa Bir Değerlendirme

Prof. Dr. Ünal Akkemik

İ.Ü.Orman Fakültesi, Orman
Botanigi Anabilim Dalı Başkanı

TOD Marmara Şubesi Başkanı

uakkemik@istanbul.edu.tr

1.GİRİŞ

“İstanbul’un Doğal Mirası Anıt Ağaçlar”; biri Avrupa Yakası, diğeri de Anadolu Yakası olmak üzere iki ciltten oluşan kitaptır ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı tarafından Prof. Dr. Ünal ASAN ve Dr. Mehmet Selçuk BATAL’ın danışmanlığında 2014 yılında yayımlanmıştır. Ciltler; Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı bünyesinde Avrupa ve Anadolu Yakası için ayrı ayrı oluşturulmuş yayın kurulları tarafından yayımlandığı için kaynak gösteriminde yazarlar olarak yayın kurulu listesi verilmiştir.

İlgili kitaplarda, İstanbul’un ilçelerindeki çapları 70 cm’den büyük ve anıt ağaç için belirlenen asgari koşulların altında olanlar “Korunmaya Değer Ağaç”, yaşı 100’den büyük olanlar da “Anıt

Ağaç” olarak belirlenmiştir.

Kitap kapsamında verilen anıt ve korunmaya değer ağaçlar; korular, parklar ve tarihi yapıların bahçelerine dikilen ağaçlar olup içinde bulunduğu ortamla birlikte tarihi özellik kazanmaya başlamışlardır. Özellikle Osmanlı Döneminden kalma olan bu yeşil alanlar (Yaltırık ve diğ., 1997) günümüzde anıt ve korunmaya değer ağaçların önemli bir bölümünü barındıran yerlerdir.

Söz konusu kitap dikkatlice incelendiğinde, başta çınar ağaçları olmak üzere servi, mamut ağacı ve karaağaç gibi bazı türlerin teşhislerinde ve özellikle de ağaçların önemli bir kısmının yaşlarında ciddi boyutlarda yanlışlıklar görülmüştür. Bu bağlamda yazının amacı bu yanlışlıklara “bilimsel bir çerçevede” dikkat çekmektir.

2."İSTANBUL'UN DOĞAL MİRASI ANIT AĞAÇLAR" ADLI KİTAP ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER

Belirtilen değerlendirmenin özünü tür teşhisleri ve yaş saptamadaki yanlışlıkların oluşturmasıyla birlikte kitap bir bütün olarak ele alınmış ve (1) Kitabın başlığı, (2) Tür teşhisleri, (3) Yaş saptama ve (4) Yaklaşımı açısından ayrı ayrı değerlendirmeler yapılmış ve aşağıda bu değerlendirmeler ayrı başlıklar altında verilmiştir. Kitabın basılı bir eser olması nedeniyle, değerlendirmenin de bir dergide yayımlanması gereğinden hareketle bu yazı kaleme alınmıştır.

2.1.Kitabın Başlığına İlişkin Değerlendirme

Kitap kapsamında verilen türlerden *Platanus orientalis*, *Fraxinus angustifolia*, *Tilia argentea* gibi türler İstanbul'un doğal türleri iken, *Cedrus atlantica*, *Platanus acerifolia*, *Sophora japonica*, *Aesculus hippocastanum*, *Sequoia sempervirens*, *Sequoiadendron giganteum*, *Calocedrus decurrens*, *Magnolia grandiflora* gibi türler İstanbul için egzotik olup kent koruları, saray bahçeleri ve yollarına diğer ülkelerden getirilmiş ağaçlardır. Durum böyle iken bu ağaçlar, İstanbul'un doğal mirası olmayıp İstanbul'un saray, koru, köşk, kasır, tarihi yolları ve Cumhuriyet döneminin ilk parkı olan Gezi Parkı gibi tarihi parklarının birer parçası olup kültürel miras değeri bulunmaktadır. Dolayısıyla İstanbul'un Doğal Mirası dendiğinde, tümüyle doğal alanlarında olan ve İstanbul'da doğal türlerden oluşan miras

anlaşılmaktadır. O nedenle kitabın bir sonraki baskısının yapılması durumunda doğal miras yerine "doğal ve kültürel miras" gibi bir ifadenin kullanılması daha doğru olacaktır.

2.2.Tür Teşhislerine İlişkin Değerlendirme

Kitap kapsamında yapılan teşhislerden özellikle Londra çınarına ilişkin kısa bir değerlendirme yapılacaktır. Londra çınarı, Batı ve Doğu çınarı ağaçlarının bir melezi olarak ortaya çıkmış ve ülkemizdeki en yaşlı bireyleri 160-170 yılı geçmemektedir.

Bu ağaçların yaprakları sığ loplu, bir sap üzerindeki meyve sayısı 1-3 ve gövde kabuğu geniş pullar halinde çatlaklıdır. Doğu çınarında ise yaprak lopları derin, bir sap üzerindeki meyve sayısı 2-6 ve gövde kabuğu küçük pullar halinde çatlaklıdır.

Çınar ağaçları bu özellikleriyle hem kış hem de yaz döneminde kolaylıkla tanımlanabilmektedirler. Buna karşın kitapta çok sayıda doğu çınarı, Londra çınarı olarak teşhis edilmiş olup mutlaka tekrar kontrol edilmesi gereklidir. Kitabın Anadolu Yakası ile ilgili cildinde sayfa 129, 132, 137, 395 ile Avrupa Yakası ile ilgili cildinde sayfa 93, 255, 260, 261, 386, 409, 415, 417, 418, 421, 427, 428 ve 429'da verilen çınar ağaçlarının türü mutlaka tekrar kontrol edilmelidir. Çünkü bu ağaçların doğu çınarı türüne ait olma olasılıkları çok yüksektir.

Kontrol edilmesi gereken diğer iki teşhisten biri karaağaçlar diğeri de servilerdir. Dağ karaağacı olarak verilen türlerin büyük olasılıkla ova karaağacı olması gereklidir. Servilerin bazıları da dallı servi

olan (var.*horizontalis*) olarak teşhis edilmesine karşın aslında piramidal servi (var.*pyramidalis*) olması gereklidir. Fotoğraflardaki şekil formları bunların piramidal servi olduğunu göstermektedir.

2.3.Verilen Yaşlara İlişkin Değerlendirme

Kitapta; anıt ağaçlarının yaşlarının belirlenmesinde hangi yöntemin kullanıldığı belirtilmemiştir. Ağaçlara ilişkin çap, boy, çevre ölçümleri yapılmış ve büyük olasılıkla bu ölçülere dayanarak yaş tahminlerinde bulunulmuştur. Bu türden kitaplarda, toplumu doğrudan ilgilendiren bilgiler "bilimsel bir danışmanlık" altında verildiğinden hangi yöntemlerin benimsendiği ve kullanıldığı açık bir şekilde belirtilmelidir.

Kitapta verilen bazı ağaçların yaşlarına ilişkin bilgiler Tablo 1'de özetlenmiştir. Tabloda; ağaçların türleri, bulundukları ilçeler, kitapta verilen yaşları ve Yaltırık ve diğ. (1997) tarafından İstanbul park, bahçe ve korularına ilişkin ağaç dikim dönemleri (Eski Türk bahçeleri, Tanzimat Dönemi, Cumhuriyet Dönemi gibi) verilmiştir.

İstanbul'daki anıt ya da korumaya değer ağaçların yaşlarının belirlenmesinde en etkili yöntem artım burguları yardımıyla kalem almak ve yıllık halka sayımlarıyla en doğru yaşları bulmaktır. Bunun yanında, dikkat edilmesi gereken bir diğer husus da bunların yurt dışından getirilme süreçlerini irdelemektir. Bu konuda, Yaltırık ve diğ. (1997) tarafından kaleme alınan "Tarih Boyunca İstanbul'un Park Bahçe ve Koruları Egzotik Ağaç ve Çalıları" adlı eserde çok değerli bilgiler sunulmuştur.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na bağlı bir kuruluş olan İSFALT tarafından yayımlanan bu eserde İstanbul'un doğasında bulunan ve bugün bazıları anıtsal boyutlara ulaşmış doğu çınarı, sapsız meşe, saplı meşe, Macar meşesi ve güümüşi ıhlamur ile aşağıda dört dönem halinde verilen egzotik ağaç kullanımı detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Bu çalışma İstanbul'daki anıt ağaçların yaşlarının belirlenmesinde önemli bir bilgi kaynağıdır. Aşağıda bu bilgilere (Yaltırık ve diğ., 1997) ilişkin bir özet verilmiştir:

• **Eski Türk Bahçeleri:** Eski Türk bahçelerinde kullanılan ağaçlar çınar (doğu çınarı), ıhlamur, atkestenesi, çitlembik ve servi ağaçları olup bunların kullanımı çok eskilere gitmektedir. Örneğin servi ağaçları Bizans Döneminde Baltalimanı-Bebek civarına dikilmiş ve gemi yapımlarında kullanılmıştır. Belki de ülkemizdeki ilk ağaçlandırmalar buraya yapılmış olan servi ağaçlandırmalarıdır. 15.yüzyılda Bizans'ın bugünkü tarihi yarımada'ya çekilmesi sonrasında Fatih Sultan Mehmet bu Servili Orman anlamına gelen o günkü adı Kyparodos olan bu yere bir tersane yaptırmış ve bu semt de Baltaoğlu Süleyman Paşa'ya atfen Baltalimanı olarak anılmıştır. Sonrasında Fatih Sultan Mehmet Kasımpaşa-Hasköy arasındaki tersane bahçesine 12.000 servi fidanı diktirmiştir. O nedenle İstanbul'daki servi ağaçlarının tarihi Bizans dönemine kadar uzanmaktadır. Servi ayrıca mezarlıkların en önemli ağaçlarıdır.

Fıstık çamları da serviler gibi Bizans dönemine kadar uzanan bir tarihe sahiptir. Yenikapı kazılarında bulunan ürünlerden önemli bir kısmı fıstık çamı kozalakları ve tohumlarıdır (Asal, 2007;

Çelik, 2007). Gemi yapımlarında kullanılan ağaçlar içerisinde de fıstık çamlarına rastlanmıştır (Akkemik, 2015). Osmanlı gravürlerinde de fıstık çamları, servilerle birlikte kullanılmıştır (Yaltırık ve diğ., 1997).

Atkestenesi; Yunanistan-Arnavutluk arasındaki birkaç vadide yetişen lokal bir ağaç olup Kanuni Sultan Süleyman zamanında Topkapı Sarayı Bahçesine getirilmiştir. O nedenle bu ağacın tarihi de çok eskilere gitmekte olup saray bahçelerinde ve yol ağacı olarak sıklıkla kullanılmıştır. Hatta bu ağaç, Lale soğanlarıyla birlikte İstanbul'dan Avrupa'ya, 1616 yılında da Viyana'dan Londra'ya götürülmüştür.

• **Lale Devri:** 1722 ve 1745 tarihli fermanlarda verilen emirlerle çok sayıda lale ve sümbül gibi bitkilerle birlikte İzmir ve Karamürsel ormanlarından 5000 adet ıhlamur, karaağaç, meşe, kocayemiş, dişbudak, gürgen, çınar, defne, erguvan ve ahlat fidanı getirilmiş ve Kağıthane bahçesine dikilmiştir. Lale Devrinde III. Ahmet zamanında 3 adet bataklık servisi (*Taxodium distichum*) Kuzey Amerika'dan getirilmiş ve Kağıthane'deki Hasbahçe'ye dikilmiştir. Bu ağaçlar halen yaşamlarını sürdürmektedir; büyük olasılıkla da Kuzey Amerika'dan İstanbul'a getirilen ilk ağaçlardır. Orman Fakültesi Bahçesindekiler de, Fakültenin bugün futbol sahası olarak kullandığı alanda 1924 yılında Giritli Neşet Hoca'nın kurduğu fidanlıkta üretilmiş ve dikilmiş bataklık servileridir.

• **Tanzimat Dönemi ve Sonrası:** İstanbul'da saray, kasır ve köşk yapımlarının hız kazandığı bu dönemde egzotik ağaç kullanımı da artmıştır. Çünkü bu dönemde,

yabancı bahçıvanlar bahçe düzenlemesine önemli katkılar sağlamıştır.

Çin Mabed Ağacı ilk defa 1855 yılında ıhlamur Kasrı'na dikilmiştir. Yetiştirme ortamı koşullarının daha iyi olması nedeniyle İstanbul Üniversitesi Baltalimanı Tesisindekiler çok daha iyi bir gelişme göstermiş ve büyük çaplara ulaşmıştır.

Atlas ve Himalaya sediri ile doğal türümüz olan Toros sediri ağaçları da İstanbul'a ilk kez Tanzimat Döneminde getirilmiştir. Bu dönem Yaltırık ve diğ. (1997) tarafından bahçe uygulamaları açısından da bir milat olarak değerlendirilmiş ve Japonya, Kuzey Amerika ve Avrupa'dan en fazla ağacın getirildiği, ilk fidanlıkların kurulduğu bir dönem olarak önem taşıdığı belirtilmiştir.

Su sedirleri (*Calocedrus decurrens*), Kuzey Amerika kökenli olup ilk defa Tanzimat sonrası inşa edilen kasır ve köşk bahçelerine getirilmiş fakat yaygınlaşmamıştır. Bugün de halen yaygınlaşmamış bir türdür.

İstanbul'un en yaşlı sekoya ağaçları 1870'lerin başında yapılan Abrahampaşa Korusunda (Beykoz Korusu) yetiştirilmiştir. İ.Ü.Orman Fakültesi Bahçesi'ne ise 1950'den sonra dikilmiştir.

Yıldız Parkına dikilen pırnal meşesi ağaçlarının ise Tanzimat sonrası İtalya veya Fransa'dan getirilmiş olabileceği belirtilmiştir. Çünkü bu ağaçların fidanlıklarda üretilmesiyle ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Anıt Ağaçlar kitabında en fazla yer alan ve bu yazı kapsamında da üzerinde fazlaca durulacak olan tür "Londra çınarı"dır. Bu ağaç bir melezdir. Kayıtlara göre 17. yüzyılda Kuzey Amerika'dan

İspanya'ya getirilen batı çınarının burada doğal yetişen doğu çınarı ile melezlenmesi sonucu ortaya çıkmış ve Avrupa'ya da buradan yayılmıştır. İstanbul'a ise ilk kez Tanzimat sonrasında 1870'li yılların başında Abraham Korusuna, 1873 yılında Büyükdere-Belgrad Ormanı yoluna ve Dolmabahçe Sarayı önündeki merasim yoluna dikilmiştir. Bu ağaçların ülkemizdeki bireylerinin en yaşlıları 150 yılı geçmemektedir. Yaltırık ve diğ. (1997; s34) İstanbul'da doğu çınarı bireylerinin yaygın olduğunu ve bunların Londra çınarıyla karıştırılmaması gerektiğini özellikle belirtmişlerdir.

Yalancı akasya, 1913 yılında ülkemize getirilmiş ve özellikle demiryolu kenarlarına dikilmiş, günümüzde de istilacı tür olarak kabul edilen bir ağaçtır.

• **Cumhuriyet Dönemi:** Bu dönemde Atatürk'ün emriyle Beykoz ve Büyükdere fidanlıkları kurulmuş ve çok sayıda süs bitkisi üretilmeye başlanmıştır.

Özetle; tarih boyunca ağaç kullanımı dört döneme ayrılmış ve aşağıda adları verilen ağaçların kullanıldığı belirtilmiştir:

1. *Eski Türk Bahçeleri:* Çınar (doğu çınarı), ıhlamur, atkestanesi, çitlembik ve servi ağaçları
2. *Lale Devri Bahçeleri:* Ihlamur, karaağaç, meşe, kocayemiş, dişbudak, gürgen, çınar (doğu çınarı), defne, erguvan ve ahlat; egzotik olarak da bataklık servileri
3. *Tanzimat Dönemi:* Çin Mabed ağacı, atlas sediri, Toros sediri, Himalaya sediri, Londra çınarı, doğu çınarı, sekoya, mamut ağacı, su sediri, pırnal meşesi
4. *Cumhuriyet dönemi:* Bu dönemde fidanlıkların

kurulmasıyla büyük bir çeşitlenme yaşanmıştır.

Bu bilgilere dayanarak Tablo 1'de verilen anıt ağaçların yaşları ve tür teşhisleri gözden geçirildiğinde önemli yanlışlıkların olduğu görülmektedir. Örneğin Londra çınarı olarak verilen anıt ağaçların önemli bir kısmının yaşı Lale Devri ve öncesine gitmektedir. Oysa bu ağaçların İspanya'da ortaya çıkışı 17.yüzyıla dayanmakta ve ülkemize gelişi de Tanzimat Dönemi sonrasına denk gelmektedir.

Diğer önemli bir yanlışlık da sekoya ve mamut ağaçlarında görülmektedir. Bunların ülkemize ilk gelişlerinin 1870'ler olmasına karşın verilen yaşlar bazılarında 400 yılı da geçmektedir. Kaldı ki, Bahçeköy Orman İşletme Müdürlüğü'nün bahçesindeki

ağacın dikim yılı zaten bilinmekte olup tohumları 1950 yılında Niyazi Akı tarafından Amerika'dan getirilmiştir; üstelik bu bilgi ağacın önündeki tabelada belirtilmiştir. Bu ağaç için verilen yaş ise 417 (Tablo 1) olup gerçek yaşı neredeyse 7 katına çıkmaktadır (Foto 1). Benzer durum İ.Ü.Orman Fakültesi Bahçesi'nde bulunan su sediri için de geçerlidir. Bu ağaç da 1940'tan sonra dikilmiş olup kitapta verilen yaş 230'dur. Gerçek yaşı en az 3 katı bir yaş tahmini yapılmıştır. Ayrıca bu ağacın fotoğrafı da yanlış olup 417 yaşında denen mamut ağacının diğer yandan çekilmiş bir görüntüsüdür.

Foto 1. Bahçeköy Orman İşletme Müdürlüğü Bahçesi'nde bulunan ve yaşı 417 olarak verilen mamut ağacı. Bu ağacın altındaki tabelada tohumunun 1950 yılında getirildiği yazılmıştır.

Yine 1940'tan sonra İ.Ü.Orman Fakültesi Bahçesi'ne dikilen yalankoz ağacı için verilen yaş da 256 olup (Tablo 1) bu da gerçeğinin hemen hemen 4 katı kadardır.

Tarihsel kayıtlarda sedir ağaçlarının da Tanzimat sonrası ülkemize getirildiği görülmektedir. O nedenle sedir ağaçlarında da verilen yaşların tekrar kontrol edilmesi ve artım kalemleri alınarak gerçek yaş verilmesi gereklidir.

İstanbul-Yeniköy'de bulunan 85 cm çapındaki bir Londra çınarı ağacı 60 yaşındadır. Bu yaş tarafımızdan, öze kadar ulaşan artım kalemi üzerindeki halka sayımıyla belirlenmiş ve başka çınar ağaçlarında da benzer tespitler yapılmıştır. Bu ağaçtaki yıllık halka genişliği ortalama 0,7 cm civarındadır. Bu sonuç, taban arazilerdeki çınar ağaçlarının oldukça hızlı geliştiğini göstermektedir. O nedenle çınar ağaçlarında yaş tahmini yapılırken, sadece çap değil, yetişme ortamı koşulları, dallanma durumu ve tepe genişliği gibi özelliklere de dikkat edilmelidir.

İ.Ü.Orman Fakültesi Araştırma Ormanında (Bilezikçi Çiftliği) bulunan ve İstanbul'un en yaşlı ağacı olarak belirtilen çınar ağacı da (s.429) Londra çınarı olarak teşhis edilmiştir. Bu çınar için verilen yaş 1377'dir. Bu ağaç dikkatlice incelendiğinde, türü doğu çınarı olup yaşı da verilen yaştan çok altındadır; çünkü taban kısmındaki aşırı genişleme yanıltıcı bir görüntüye neden olmaktadır. Fotoğraftaki beyaz okun olduğu bölge ağacın aslında gerçek çapına en yakın ölçülerini vermektedir (Foto 2). O nedenle bu ağaç da verilen yaşa göre çok daha

gençtir. Diğer yandan **Zonguldak-Alaplı'da bulunan porsuk ağacının yaşının verilmesindeki yaklaşım burada da kullanılmıştır.** Ağacın ortasının belirgin şekilde kovuk olmasına karşın sanki tam yaş ölçümü yapılmış gibi 1377 rakamı verilmiştir. Bu ağaçla ilgili üç yanlışlık bulunmaktadır;

- Tür teşhisi
- Yaş saptama
- Tahmin edilen yaştan kesin bir rakam şeklinde verilmesidir.

Foto 2. Bu ağaç; Londra çınarı olarak belirtilmiş olmasına karşın Doğu çınarıdır. Yaşı da 1377 olarak verilmiştir. Burada ağacın ortası kovuk olduğundan böylesine bir yaş vermek olanaklı değildir ve ancak tahmin edilebilir. Bu ağaçtaki gerçek çap ise tabandaki genişlemiş bölge değil, yaklaşık 3 m yukarıda olan gerçek çapa en yakın yerdir. Bu kısım esas alındığında gerçeğe en yakın tahmini yapmak mümkündür.

Aynı alandaki çınarlardan “Ahtapot çınarı” olarak da bilinen doğu çınarı ile bir başka çınar ağacı daha Londra çınarı olarak verilmiş olup tamamı doğu çınarı olarak düzeltilmelidir.

Ağaçların çevre ve çap hesaplamalarında görülen en önemli hatalardan biri de çevrenin tabandan ölçülmesi ve yaşı bu göre tahmin edilmesidir. S.428'deki çınar ağacı tabandan iki gövdeli olup çapı 318, yaşı da 811 olarak verilmiştir. Gerçekte bu ağaç, çapları yaklaşık 110-120 cm olan iki ayrı gövdenin tabanda birleşmesiyle oluşan bir ağaç olup aslında yaşı da 200 yılın altındadır (Foto 3).

Foto 3. Bilezikçi Çiftliğinde (İ.Ü. Orman Fakültesi Araştırma Ormanı), 811 yaşında olduğu belirtilen ve Londra çınarı olarak teşhis edilen ağaç. Bu ağaç doğu çınarıdır. Dallarında sarkan 2-6 arasındaki meyve kurulu bunun doğu çınarı olduğunu (alttaki fotoğraf) tipik kanıttır. Tabandan iki gövdeli olup her birisi 110-120 cm çapındadır. Burada çevre ve çap ölçüsü tabandan tek ağaçmış gibi değil ayrı ayrı alınmalıdır. Bu çok iyi gelişme göstermiş olan genç bir ağaçtır.

Tablo 1. Anıt Ağaçlar adlı kitapta yer alan ve sadece fotoğraflı verilen türlere ilişkin tür teşhisi ve yaş belirlemeye ilişkin saptanan yanlışlıklar. 4.sütunda verilen “İstanbul’a getiriliş dönemi”ne ilişkin bilgiler Yaltırık ve diğ. (2007)’den alınmıştır.

Ağaç türü	Bulunduğu yer	Kitapta verilen yaş	İstanbul’a getiriliş dönemi	Açıklama
Anadolu Yakası				
Londra çınarı	Burgazada	280	Tanzimat Dönemi	s.101; yaş kontrol edilmelidir
Mamut ağacı	Beykoz Korusu	211 243	Tanzimat Dönemi	s.120; yaş kontrol edilmelidir
Mamut ağacı	Beykoz Korusu	318	Tanzimat Dönemi	s.121; yaş kontrol edilmelidir
Mamut Ağacı	Beykoz Korusu	246	Tanzimat Dönemi	s.122; yaş kontrol edilmelidir
Mamut Ağacı	Beykoz Korusu	333	Tanzimat Dönemi	s.123; yaş kontrol edilmelidir
Londra Çınarı	Beykoz Çayırı	390	-	s.129; Bu ağaç büyük olasılıkla doğu çınarıdır. Çünkü yaprakları derin loplu görünüyor.
Londra Çınarı	Beykoz	275	-	s.132; Tür tekrar kontrol edilmeli ve yaş en çok 145 olmalıdır
Londra Çınarı	Beykoz	259	-	s.137; Bu ağaç doğu çınarıdır.
Saplı Meşe	Beykoz	342	-	s.148; Bu ağacın gövde çevresi 550 cm olarak verilmiş. Çevre ve çapın çatalların üzerinden verilmesi gereklidir. Verilenden çok daha genç bir ağaçtır.
Japon soforası	Beykoz	198	Tanzimat Dönemi	s.168; 1870’lerden sonra dikilmiş bir ağaç olmalıdır.
Himalaya sediri	Beykoz	303	Tanzimat Dönemi	s.175; yaş kontrol edilmelidir
Akdeniz Servisi	Kadıköy	342	-	s.254; Bu ağaç var. <i>horizontalis</i> değil, var. <i>pyramidalis</i> ’tir.
Macar meşesi	Maltepe	-	-	s.325; Bu tür meşe olmayıp zeytin olabilir; kontrol edilmelidir.
Dağ Karaağacı	Şile	-	-	s.348; Ova karaağacı olabilir, kontrol edilmelidir.
Akdeniz Servisi	Tuzla	-	-	s. 364; Bu ağaç var. <i>horizontalis</i> değil, var. <i>pyramidalis</i> ’tir.
Londra çınarı	Üsküdar	-	-	s.395; Doğü çınarı olabilir.
Toros sediri	Üsküdar	306	-	s.408; bu yaş mutlaka tekrar kontrol edilmelidir.
Fıstık çamı	Üsküdar	335	-	s.409; bu yaş mutlaka kontrol edilmelidir.
Fıstık çamı	Üsküdar	392	-	s.411; bu yaş mutlaka kontrol edilmelidir.
Su sediri	Üsküdar	345	Tanzimat Dönemi	s.419; bu yaş mutlaka kontrol edilmelidir.
Fıstık çamı	Üsküdar	362	-	s.432; bu yaş mutlaka kontrol edilmelidir.
Kızılçam	Üsküdar	354	-	s.445; bu yaş mutlaka kontrol edilmelidir.
Kızılçam	Üsküdar	316	-	s.457; bu yaş mutlaka kontrol edilmelidir.
Kızılçam	Üsküdar	-	-	s.461; bu yanlış bir teşhis; yapraklı bir ağaçtır.
Dağ karaağacı	Üsküdar	-	-	s.471; Bu ova karaağacı olmalıdır.
Avrupa Yakası				
Londra çınarı	Arnavutköy	542	-	s.93; Doğü çınarı olmalıdır
Londra çınarı	Arnavutköy	256	Tanzimat Dönemi	s.95; yaş tekrar kontrol edilmelidir
Londra çınarı	Arnavutköy	379	Tanzimat Dönemi	s.96; yaş kontrol edilmelidir
Kızılçam	Beşiktaş	230	-	s.129; yaş kontrol edilmelidir.
Londra çınarı	Beşiktaş	199	Tanzimat Dönemi	s.135; yaş tekrar kontrol edilmelidir
Amerikan ihlamuru	Beşiktaş	224	Tanzimat Dönemi	s.148; yaş kontrol edilmelidir
Toros Sediri	Beşiktaş	411	Tanzimat Dönemi	s.170; Robert Koleji 1863 yılında bir ahşap binada eğitime başlamıştı. O ağaçlar da 19.yy’lın ortalarından günümüze ulaşmıştır.
Londra çınarı	Eyüp	377	-	s.255; Bu doğü çınarıdır

Ağaç türü	Bulunduğu yer	Kitapta verilen yaş	İstanbul'a getiriliş dönemi	Açıklama
Londra çınarı	Eyüp	377	-	s.260; Bu doğu çınarıdır
Londra çınarı	Eyüp	318	-	s.261; Bu doğu çınarıdır
Yalancı akasya	Fatih	131	Tanzimat Dönemi	s.277; yaş kontrol edilmelidir.
Yalancı akasya	Fatih	214	Tanzimat Dönemi	s.278; yaş kontrol edilmelidir.
Akdeniz servisi	Fatih	-	-	s.293; bu var. <i>horizontalis</i> değil, var. <i>pyramidalis</i> 'tir.
Akdeniz servisi	Fatih	-	-	s.294; bu var. <i>horizontalis</i> değil, var. <i>pyramidalis</i> 'tir.
Porsuk	Fatih	309	-	s.296; yaş kontrol edilmelidir.
Porsuk	Fatih	259	-	s.297; yaş kontrol edilmelidir.
Halep çamı	Küçükçekmece	315	-	s.370; bu ağaç cumhuriyet döneminde dikilmiş olmalıdır.
Himalaya sediri	Küçükçekmece	270	Tanzimat Dönemi	s.371; yaş kontrol edilmelidir
Fıstık çamı	Sarıyer	218	-	s.382; bu daha genç bir ağaç olmalıdır.
Atlas sediri	Sarıyer	248	Tanzimat Dönemi	s.384; yaş kontrol edilmelidir.
Londra çınarı	Sarıyer	209	-	s.386; bu doğu çınarıdır.
Sahil sekoyası	Sarıyer	438	Tanzimat Dönemi	s.388; yaş doğru değildir.
Londra çınarı	Sarıyer	204	Tanzimat Dönemi	s.393; yaş kontrol edilmelidir.
Sahil sekoyası	Sarıyer	304	Tanzimat Dönemi	s.399; yaş doğru değildir.
Duglas göknarı	Sarıyer	300	Tanzimat Dönemi	s.401; yaş kontrol edilmelidir.
Fıstık çamı	Sarıyer	313	-	s.403; yaş kontrol edilmelidir.
Londra çınarı	Sarıyer	320	-	s.407; bu doğu çınarıdır
Londra çınarı	Sarıyer	-	-	s.409; bu doğu çınarıdır.
Fıstık çamı	Sarıyer	255	-	s.411; yaş kontrol edilmelidir.
Fıstık çamı	Sarıyer	193	-	s.413; 1928 yılında Atatürk'ün emriyle kurulan Büyükdere Fidanlığının kuruluşunda dikilmiş olmalıdır.
Londra çınarı	Sarıyer	-	-	s.415; Bu doğu çınarıdır.
Londra çınarı	Sarıyer	-	-	s.417; Bu doğu çınarıdır.
Londra çınarı	Sarıyer	-	-	s.418; Bu doğu çınarıdır.
Mamut ağacı	Sarıyer	417	Cumhuriyet Dönemi	s.419; bu ağaç 1950 yılında tohumları Niyazi Akı tarafından Amerika'dan getirilmiş olup yaşı 65'tir.
Londra çınarı	Sarıyer	-	-	s.421; teşhis kontrol edilmelidir; doğu çınarı gibi görünmektedir.
Yalankoz	Sarıyer	256	Cumhuriyet Dönemi	s.424; bu ağaç 1940'lı yıllarda dikilmiş ve iyi gelişmiş çok dallı bir ağaçtır.
Su sediri	Sarıyer	230	Cumhuriyet Dönemi	s.425; fotoğraftaki ağaç, sayfa 421'de verilen mamut ağacıdır. Su sediri ikinci küçük resimdeki olup bunun da dikim tarihi 1940'lardır.
Londra çınarı	Sarıyer	-	-	s.427; bu doğu çınarıdır.
Londra çınarı	Sarıyer	-	-	s.428; bu doğu çınarıdır.
Londra çınarı	Sarıyer	-	-	s.429; bu doğu çınarıdır.
Porsuk	Sarıyer	267	-	s.433; yaş kontrol edilmelidir.
Himalaya sediri	Sarıyer	224	-	s.437; yaş kontrol edilmelidir.
Akdeniz servisi	Sarıyer	-	-	s.438; bu var. <i>horizontalis</i> değil, var. <i>pyramidalis</i> 'tir.
Doğu kayını	Sarıyer	670	-	s.439; bu ağacın yaşı 100'ün altındadır.

2.4.Yaklaşım Açısından bir Değerlendirme

İki cilt halinde yayımlanan İstanbul'un Doğal Mirası Anıt Ağaçlar adlı kitapta genel olarak Yıldız Parkı, Emirgan Korusu,

Gülhane Parkı, Hasbahçe gibi bugün park olarak hizmet veren tarihi yeşil alanlardaki ağaçlar dikkate alınmış ve yaşları 100'ün üzerinde olanlar "Anıt Ağaç" sayılmıştır (s.518). Yaşa bakılmaksızın çapları 70 cm ve

üzerinde olup anıt ağaç kriterleri için belirlenen asgari özelliklerin altında kalanlar ise "Korunmaya Değer Ağaç" olarak kabul edilmiştir. Korular, parklar, yollar ve bahçelerdeki 70 cm'nin üzerinde olan çok sayıda ağaç bu gruba dâhil edilerek listesi verilmiştir.

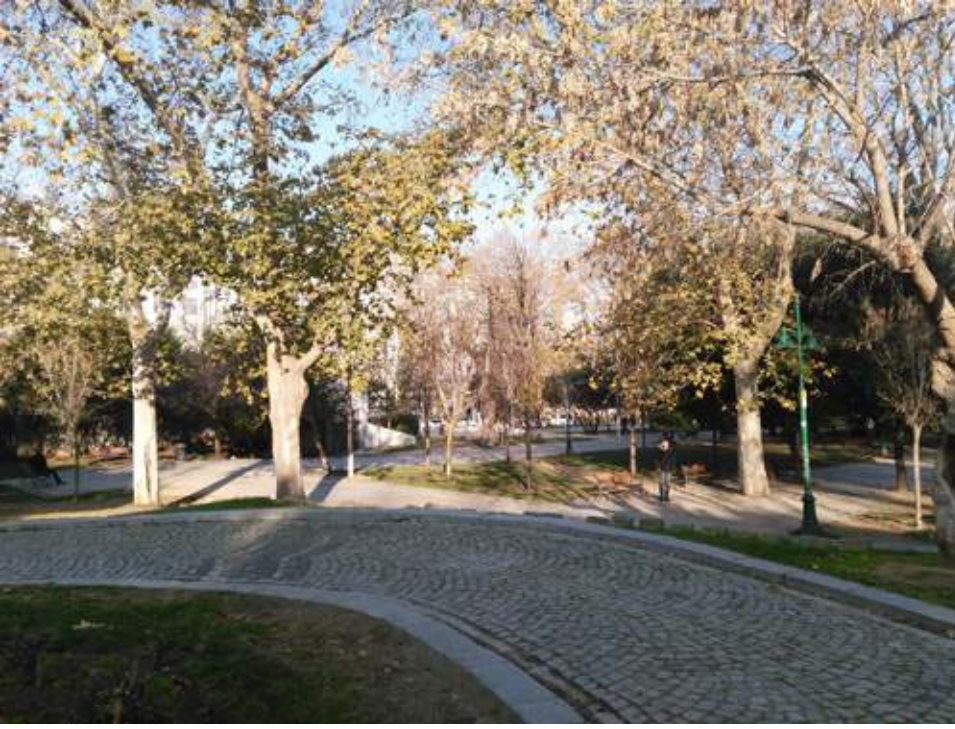

Foto 4. Gezi parkında çapları 70 cm'nin üzerinde olan bazı çınar ve manolya ağaçları

Buna karşın; Cumhuriyet Döneminin ilk parkı olan Taksim Gezi Parkında 70-100 cm aralığında en az 14, 50-70 cm çap aralığında ise en az 85 ağaç olmasına (Foto 4) karşın bunların en azından ilk 14 tanesine dahi bu kitapta yer verilmemiştir. Gezi Parkı ve benzer park ve bahçelerdeki bu türden ağaçların daha titizlikle belirlenmesi ve korunmaya değer ağaç olarak tespit edilmesi gereklidir.

3.SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan değerlendirmeler neticesinde aşağıdaki sonuç ve önerilere ulaşılmıştır:

1. Anıt ağaçların yaşlarının belirlenmesinde sadece çap ölçerek sonuca gidilmemeli, mutlaka olabildiğinde uzun artım kalemli alarak ve doğal ortamda ise komşu ağaçlardan da örnekler alınarak en doğru yaklaşımlar sağlanmalıdır.

2. Kitap kapsamında verilen yaşların tahmini olduğu, önemli hatalar içerdiği ve tahmini olmasına rağmen yaklaşık rakamlar yerine kesin rakamlar verildiği görülmüştür. Tüm yaşların örnekler olarak tekrar yapılması ve düzeltilmesi gereklidir. Artım kalemlerinin neden olduğu yaraların son derece önemsiz olduğu ve bu ağaçlarda yapılan en küçük bir budamayla dahi çok daha büyük yaralar açıldığı topluma açıklanmalıdır.

3. İstanbul'un ağaçları ile ilgili yapılacak bu türden çalışmalarda, Osmanlı dönemindeki bahçe kültürü, ağaçlandırma, ağaç kullanımı gibi tarihsel bilgilere de yer verilmeli ve en azından yine aynı büyükşehir belediyesinin 1997 yılında yayımlamış olduğu "Tarih Boyunca İstanbul'un Park Bahçe ve Koruları Egzotik Ağaç ve Çalıları" adlı eser de dikkate alınmalıdır.

4. Tür teşhisinde, özellikle de çınarların teşhisinde daha dikkatli olunmalı ve Londra çınarı ile Doğu çınarı ayrımı doğru bir şekilde yapılmalıdır. Çınarlarla birlikte diğer tüm türlerde de teşhisler tekrar kontrol edilmelidir.

4.KAYNAKLAR

Akkemik, 2015. *Woods of Yenikapı Shipwrecks*. Ege Yayınları, S.213

Asal, R. 2007. *İstanbul'un Ticareti ve Theodosius Limanı. Gün Işığında İstanbul'un 8000 Yılı*. Marmaray, Metro, Sultanahmet Kazıları. Vehbi Koç Vakfı Yayınları. s: 180-189

Çelik, G. B. 2007. *İstanbul'da Günlük Yaşam. Gün Işığında İstanbul'un 8000 Yılı*. Marmaray, Metro, Sultanahmet Kazıları. Vehbi Koç Vakfı Yayınları. s: 216-229

Şimşek, M.İ., Çebi, Ö., Güveli, T., Ezber Altın, N., Asan, Ü., Batal, M.S. 2014. *İstanbul'un Doğal Mirası Anıt Ağaçlar (Anadolu Yakası)*. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı Yayınları. (www.parkvebahceler.com)

Şimşek, M.İ., Yüksel N., Dedeoğlu, İ., Çeribaş, L., Özdingiş Tarakçı, N., Asan, Ü., Batal, M.S. 2014. *İstanbul'un Doğal Mirası Anıt Ağaçlar (Avrupa Yakası)*. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı Yayınları. (www.parkvebahceler.com)

Yaltırık, F., Efe, A., Uzun, A. 1997. *Tarih Boyunca İstanbul'un Park Bahçe ve Koruları Egzotik Ağaç ve Çalıları*. İBB İSFALT Yayınları

Bir Rüşvet Öyküsü

Tarık Barbaros Pilevne

Ahırdağı Orman Bölge Şefliği, Sandıklı ilçe merkezindeydi. Sınırları, Kuzeyde Ahırdağları, Batıda Bulkaz Dağlarıydı. Sandıklı'daki diğer şeflik olan Sandıklı Orman Bölge Şefliği ise Batıda Akdağ, Doğuda Kumalar Dağları ile çevriliydi. Ahırdağı Şefliği, idari yönden Sandıklı Şefliğinden bölünmüştü. Verimli ormanları ilçe merkezine uzakta, Banaz ve Sincanlı ilçelerine daha yakındı. Diğer şefliğe göre coğrafyası daha zor, köyleri daha yoksul, altyapısı; lojmanı, ofisi, deposu, aracı, personeli bulup buluşturmaydı. Sözgelimi hizmet aracının plaka kodu 33, markası Enter, motoru Ford'du. Bütün bu yetersizlikler, ormancılık çalışmalarını da etkiliyordu. İlginçtir; merkeple odun kaçakçılığı, daha ılımlı ve uyumlu ormanıçi köylüsünce değil, yırtıcı ve kanun tanımaz bir karakter oluşturan ormandışı köylülerce gerçekleştiriliyordu. Dağların Sandıklı Ovası'na bakan yüzünde yer alan; Devlathan, Çukurca, Başağaç, Daylık, Çambeyli, Arızlar, Çepni gibi köylerin geçim kaynağıydı yakacak odun ticareti. Bir merkep yükü çam odunu 15 TL'ydı ve hemen hepsi kol ve bacak kalınlığındaki genç ağaçların kesilmesiyle elde ediliyordu. Eşim merkeze 10 Km. mesafedeki Baştepe köyünde Öğretmenlik yapıyordu. Okuluna özel arabamla götürüp getiriyordum. Geri dönüşlerimden birinde yolda

rastladığım iriyarı bir genç adam el kaldırdı, araca aldım. Sohbate durduk; hangi köyden olduğunu ne iş yaptığını sordum. Arızlar köyünden olduğunu, dağdan odun kesip satarak geçindiğini söyledi. "Bana da odun getirir misin?" dedim. "Olur" dedi, "Sen evi göster, gece indiririm." Sandıklı'ya girdik, Orman lojmanının önüne geldiğimizde durdum. Kapıyı açıp inerken sordu: "Evin burası mı?" "Evet" dedim "Burada oturuyorum." "Ama burası Ormaniye! Sen Şef misin?" seslenmedim. Kızardı, kapıyı kapatıp, hızla uzaklaştı...

60'lı ve 70'li yıllarda bu köylerden yurtdışına akan işgücü, sosyal dokuda yeterince rahatlık sağlayamamıştı. 1980 darbesinin etkisinin sürmesine ve Devletin tüm ağırlığıyla vatandaşın üzerine çökmesine rağmen; döviz, afyon, silah ve mermi kaçakçılığının yörede bir vakıa olduğunu duyardık. Otlak, sınır, kedi - köpek davasından sıkça cinayetler işleniyor, olaylar zamanla büyüyor, kan davasına dönüşüyordu. İlçedeki 4 - 5 avukatın başını kaşıyacak vakti yoktu ve hepsinin maddi durumları iyiydi. "Köylü bok yemezse, şehirli et yemez" sözünü burada duydum. İhbarlar, şikâyetler, dedikodular, mahkemeleşmeler memuru bezdiriyor, mecbur kalmadıkça iş üretilmiyor, kamu hizmetleri tıkanıyordu. Bu da vatandaşın rüşvete başvurmasına

yol açıyordu ve bu konuda oldukça ustalaşmıştı.

1983 yılının güz aylarında Orman Bölge Şefliği görevini teslim aldığımda, böylesine güvensiz, gerilimli bir sosyal doku beni bekliyordu. Masamın üzerindeki yığınla zati ihtiyaç dosyaları dikkat çekiciydi. Kâtip-Mutemedime sordum: Benden önceki dört bölge şefinin kanuni hak aşımından dolayı altışar ay hapis cezası aldığını, hükmün para cezasına tahvil edilerek ertelendiğini, ayrıca aşım miktarlarının karşılığı olan meblağın maaşlarından kesilerek tazmin edildiğini öğrendim. Oysa geldiğim yerde ben de işçi dosyalarını çok düzgün tutmuştum, çünkü o konuda yargılanmışım ama ben şanslıydım, beraat etmişim. "Bunları kaldır" dedim memura, "İşçi dosyalarını getir" Şaşırmış halde yüzüme baktı; "Bizde böyle bir dosya yok" dedi. İşletmeciler bu durumu iyi bilir; kim nereden darbe yerse orasını sarıp sarmalıyor ama diğer yanları açıkta kalıyordu...

Doğal olarak önce şeflik personelinin tanımak istedim. Sekiz olan Orman Muhafaza Memuru kadrosundan karşıma dizilenlerin sayısı dörttü ve tümü aday memurlardı. Diğerlerini sordum: Sandıklı cezaevindeydiler... İlçede göreve başlamamdan on beş gün önce bir akşam, Banaz sınırındaki Ahırhisar Köyünde, Sandıklı savcı yardımcılarının biri tarafından

rüşvetten suçüstü yapılmışlardı. Anlatılanlar ışığında işin içinde müphem noktalar yer alıyordu. Sanki suç tam olarak teşekkül etmemiş ve olay birilerince organize edilmişti. Birkaç gün sonra ormancıları cezaevinde ziyaret ettim. Demir parmaklıkların ardından yaptığımız görüşme, onları sevindirmiş, duygulandırmış, umutlandırmıştı. Her birinin yirmi yıl ve üzerinde hizmetleri vardı. Gözyaşları içinde bana komploya uğradıklarını, isyanla ve heyecanla anlattılar. Söylediklerine göre iftarlarını açmak için oturdukları köy kahvehanesinde, ekip başkanının üniformasının dış cebine habersizce bir miktar para konulmuştu. Dışarıda bekleyenlere çakmakla işaret verilmiş, yanındaki jandarmalarla kahvehaneye giren Savcı, doğrudan ekip başkanının yanına gidip üzerini aratmış, üniformasının sağ dış cebinden çıkan yüzlük banknotlar halinde sekiz yüz lira paraya, tümünün beylik tabancalarına ve mermilerine el koyup, kelepçeleyip, gözaltına almıştı. İfadeleri buydu... “Neden böyle bir düzene maruz kaldınız?” sorusunun yanıtı ise şuydu; sonraları belediyelek olan Ahurhisar, büyük ve yurt dışında çalışanı bol bir köydü. Yurtdışından akrabalarına bolca para gönderenler, köylerinde yeni ev yaptırmak istiyorlar, bu işi de yörede “Yapıcı” denilen yarı usta, yarı kaçakçı kişiler üstleniyordu. Savcının iddiası, memurların bu kişilerden rüşvet aldıkları üzerineydi. Ormancıların savunması ise bu kişilerin, geçmişte haklarında düzenlenen suç zabıtları nedeniyle kendilerinden intikam almak ve kurtulmak istemeleriydi. Parayı da bunlardan birisi o akşam yanlarına dostça yanaşarak, fark ettirmeden koymuştu ekip başkanının cebine ve köy muhtarı

da işin içindeydi.

Kültürleri, geçmişleri ve donanımları, planlı - projeli betonarme bina yapımına uygun olmayan bu tür kişiler, yapı malzemesi olarak kaçak orman emvaline yöneliyordu. “Döşeme” tabir edilen tabliyeler için genç çam ağaçlarına, “Kirişlik” tabir edilen atkılıklar için ise 12 m. uzunluğunda ardıç veya çam ağaçlarına ihtiyaç duyuyorlar, orman emvali standardı dışındaki bu malzemeyi ise mıntika ormanlarından usulsüz sağlamanın yollarını arıyorlardı. Bu tür eski düzen evlerin daha sağlıklı ve kullanışlı olduğunu varsayıyorlardı. Çelişki yamandı; “Alamancılar” dünyanın en gelişmiş ülkelerinde alın teri dökerek kazandıkları parayla, yüz yıl öncesinin evlerini inşa etmek istiyorlardı. İçanadolu stepine geçiş zonunda, ağır kış şartları altında; baltaya, yangına, keçiye direnerek ayakta kalabilen bir avuç Karaçam ormanını koruyabilmek çabasındaki Orman Teşkilatı ise koruma-kontrol işlevi ile süreci engellemeye çalışıyordu. Orman Yasası gereği nakil sırasında ele geçen keresteye, vasıtaya ve suç aletlerine el konuyor, suçlular hakkında tutanak düzenlenip, mahkemeye sevk olunuyordu. Kaçak orman emvali, inşaat halindeki bir yapıda çivi altında ise tazminat raporu düzenleniyor, kullanılmayan keresteye el konuyor ve yine suçlular mahkemeye sevk ediliyordu. 12 Eylül sonrasının getirdiği baskıcı yönetim anlayışı, bu sosyal hadiseyi, çözüm üretici ve ikame edici planlamalar yerine kendi hukuku ve otoritesiyle çözmeye çalışıyordu. Sonuçta buna benzer sosyal patlamalar ortaya çıkıyor, bu olağandışı ve yasadışı arz - talep akışının tıkandığı yerde, sorunun kaynağı ve nedeni olarak

kamu görevlisi hedef gösteriliyordu. Geçmişte aynı yerde görev yapan bazı memurların hatalı davranışları olsa da, bu olayda bu memurlar suçsuz gibi görünüyordu. Bunun yanında memurlar bu rüşveti almış olsalar dahi, olayı planlayanlarca suça özendirme, suçun oluşmasını sağlama, kamu görevlisine tuzak hazırlama ve rüşvet suçuna ortak olma unsurları da göze çarpıyordu. Bütün bunları kafamda ölçüp tartıyor, yaşını başını almış, kıdem kazanmış, çoluk çocuk sahibi bu insanların, henüz otuzunda bir genç adam olan bana sığınmaları, benden medet ummaları gözümün önünden gitmiyordu bir türlü. Kendimi sorumlu, rahatsız ve öfkeli hissediyordum. Aybaşında maaşlarımızı almak üzere İşletme Müdürlüğümüzün bulunduğu Afyon’a gittik. Müdürümüz deneyimli, cesur, kararlı ve olgun bir insandı. Rutin işler yanında bu konudaki görüşlerimi de paylaştım. Kendisi konuya kısmen vakıftı zaten. “Tarık Bey, bu arkadaşlarımızı cereyan çarpmış, onları tutarsak bizi de çarpar” dedi. Israrlı olduğumu hissedince, “Sandıklı savcısından randevu al, bir görüşelim bakalım.” dedi. Sevinerek döndüm Sandıklı’ya.

Sandıklı’da başsavcı pozisyonunda olan kişi ile birlikte iki yardımcısı daha vardı. Bunlardan genç olanı ve çok konuşanı, ormancılara suçüstü operasyonunu gerçekleştiren kişiydi. O gün Başsavcının odasında üçü de hazır bulunuyordu. Biraz da soğuk ve mesafeli bir havada çaylar söylendi, hatır soruldu ve İşletme Müdürü konuyu açtı, bilgilenmek istediğini söyledi. Genç savcı söze Trakya’nın bir ilçesinde kirada oturduğu evin sahibi olan ormancı ile olan nizasını anlatarak başladı. Kendince haklı

gerekçelerle onunla mücadelesini, verdiği hukuk savaşını ve ne kadar kötü ve yanlış bir insan olduğunu coşarak anlatıyor, diğerleri de onu onaylayan tavırlarda bulunuyorlardı. Henüz daha konuya girmemiştik ama konuşmanın akışı belli olmuş, meslek mensupları üzerindeki derin önyargının izleri apaçık ortaya çıkmıştı. Nitekim daha fazla dayanamayan Başsavcı ağzındaki baklayı çıkarıverdi: “Müdür, lafı fazla uzatmayalım, sizin teşkilatın yarısı hırsız” Odada kısa süreli bir sessizlik oldu, birden ayakta olduğumu hissettim ve herkesin bana baktığını... İşletme Müdürüme: “Ben çıkıyorum, teşkilatıma hakaret edilen yerde durmam. Hangi yarıda kaldığımı dışarıda düşünceğim” dedim. Yanıt beklemeden kapıya yöneldim ve çıktım. Az sonra da İşletme Müdürü gergin bir yüzle yanıma geldi ve “Haydi Gidelim” dedi... Bu arada tutuklu ormancılar da Afyon’da “ipten adam alan” meşhur bir avukatı kendilerine vekil tayin etmişlerdi.

Ahurhisar köyüne olan ilgim ve yoğunlaşmam herkesi ve özellikle konuya taraf olanları dikkatli davranmaya sevk ediyordu. Yeni inşaatları kendim geziyor, kullanılan malzemeyi inceliyordum. Köylü kavağa, söğüde yönelmişti, korkuyordu. Bunun yanında vatandaşın kanuni haklarını, zati yapacak ve yakacak ihtiyaçlarını programdan aşım yapmacasına karşılıyor, başvurana kolaylık sağlıyordum. Bu karşılıklı hassas ilişki sürerken, olayın perde arkası daha belirginleşiyor, ilişkiler keskinleşiyordu. Nitekim köyden sağladığım birkaç haber kaynağından aldığım bilgi doğrultusunda hemen harekete geçtim, günlerden arifeydi.

Rüşvet komplosunun önde gelen kişilerinden birine ait Massey Ferguson traktör, köyün ardındaki dağa oduna gitmişti. Sandıklı ile Ahurhisar arası yaklaşık 60 km kadardı. Hocalar Jandarma Karakolu’ndan kuşanmış iki asker alıp, köyün içinden hızla geçip, orman yönünde yol aldık. Köyden iki atlinin yamaçlardan yol alarak traktöre ulaşmaya, silah atarak uyarmaya çalıştıklarını izliyorduk. Bu esnada karşımıza çıktı traktör ve bağlı olan römorku, üzerinde bir miktar çam odunuyla, bu bize yeterdi. Şefliğin hizmet aracı şoförünü traktörün üzerine çıkardım, pikabı ben kullanıyordum ve dönüşümüz yine köyün içinden olmak zorundaydı. Karşımıza çıkanları traktörün önünde yürüyen jandarmalar yarararak yolu açıyordu. Çevreden yine korkutma amaçlı olduğunu düşündüğüm silah sesleri geliyordu. Bu halde köyden çıkabildik ve traktörü Hocalar Jandarma Karakoluna yediemin ederek Sandıklı’ya döndük. Ertesi gün bayramdı...

Bayram sonrası ilk mesai günü, Sandıklı adliyesinden, nakil vasıtası üzerindeki orman emvali ile ilgili tespiti delail istedim. Ormancıları tutuklayan savcı geldi Şefliğin bahçesine. Römorkun üzerindeki inanamamış tavırlarla ve dudak bükerek bakıyordu. Fakat sonuçta resmi ve noksansız bir suç tutanağına göre işlem yapmak zorundaydı ve suç unsuru az veya çok önündeydi. Kendini olayda işbirliği yaptığı kişilere karşı zor durumda hissediyor olsa gerekti ki, bir ara yanaşarak usulca, “Şef, bu işi kan davasına çevirirsin, dikkat et” dedi. “Daha yeni başlıyoruz” dedim. Sonuçta traktör müsadere edilerek satışa çıkarıldı. Güya ben de kendilerine tuzak kurulan ve

mağdur edilen meslektaşlarımın intikamını böylece almış oldum. İyi mi yaptım? Bilmiyorum ama içimden geleni, kendimce yapmam gerekeni yaptım. İki yıl daha kaldığım bu yerde buna benzer bir olay daha yaşamadan ve genç memurlarımla gece gündüz birlikte olarak, onlara sahip çıkarak görev yaptım. Tutuklanan memurlar ise hüküm giydiler. 2-3 yıl yatıp çıktılar ve teşkilatta saha bekçiliği gibi görevlerde çalıştırılıp emekliliğe hak kazandılar. Yazık ki, bu yazıyı; anıyı, öyküyü, her neyse hazırlarken incelediğim yöre haritalarında, canla başla koruduğumuz, bedel ödediğimiz bu ormanların, madencilik çalışmalarıyla yok edildiğinin farkına vardım. Şimdiki adı Yeşilhisar olan bu kasabanın ve çevredeki köylerin ormanlık alanlarının nasıl tahrip edildiği, uydu haritalarında açıkça ve acıyla görülebiliyor. Yıllar sonra karşılaştığım Sandıklılı şoförüm boşuna söylememiş; “Şefim bizleri çok yordun, kendini de... Gece gündüz korumaya çalıştığımız o ormanlar artık yok” diye...

Ahurhisar üzerindeki dağlarda kalabilen bir avuç karaçam ormanından esen kuzey rüzgârları; tavşanaklı sırtları yalayıp dere içlerine yönelir, orada yabani fındık dallarını okşayarak ilerler, beldenin içine ulaşır. Yorgun çatıların altındaki yaşanmışlıkları, yaşanmamışlıkları, acıları ve sevinçleri harmanlayarak, Hocalar üzerinden Sandıklı’ya iner. Cezaevinin üzerinde kırık kalpleri, incinmişlikleri, hüznüleri bırakıp orman işletme şefliğine gelir, yeşil boyalı lojman penceresindeki kötürüm kız çocuğuna gülümser ve yiter, gider...

Üyemiz PİLEVNE'DEN Yeni Kitap

Derneğimiz üyesi ve Orman ve Av dergimizin yayın kurulu üyelerinden Tarık Barbaros Pilevne'nin yeni bir kitabı yayımlandı. GÜNDÖNÜMÜ adını verdiği eserinde, şiir yaşamının başlangıcı olan 50 yıl öncesinden bu güne dek tüm şiirlerini sergileyen Pilevne, 19 Kasım 2016 günü okuyucularıyla da buluştu. Şiir kitabının imza ve söyleşi etkinliğini, Denizli - Halikarnas Kültür'de sanatseven dostlarıyla gerçekleştiren sanatçı, şiir ve sanatla ilgili duygu ve düşüncelerini dile getirirken, şiirlerinden birkaç örnek de sundu. Sazlı, sözlü, sıcak ve duygulu bir ortamda geçen etkinlikten, her yaş ve kesimden sanat dostları mutlu anılarla ayrıldı. Şiiriniz bol olsun Sayın Pilevne...

Şiirleri kitap oldu

Deha 20 köşe yazarlarımızdan Tarık Barbaros Pilevne, gençliğinden bugüne kaleme aldığı şiirleri "Gündönümü" isimli kitabında topladı. Kitabı için imza günü düzenleyen Pilevne, edebiyat dostlarıyla bir araya geldi.

Tarık Barbaros Pilevne, 17 yaşından bu yana yazdığı şiirlerini "Gündönümü" isimli kitabında topladı. Halikarnas Kültür Kitap evinde imza günü düzenleyen Pilevne, "Bugün gerçekten çok heyecanlıyım. İlk şiirimi 17 yaşında yazmışım. O yıldan bu yana yazdığım tüm şiirler bu kitaba girdi. Ayrıca şiirlerimde tarih nodları da bulunuyor. Kitabıma Gündönümü ismi verdim çünkü hem doğada hem insan hayatında gündönümü oluyor, yani dengesizleşme çağı. Bende o çağdayım gibi hissettiğim için isim verdim" diye konuştu. Pilevne'nin kaleme aldığı "Kaos", "Çevremiz", "Usulün" ve "Yasama Dair" adlı kitapları da bulunuyor.

2016 YILINDA VEFAT EDEN MESLEKTAŞLARIMIZ

ADI SOYADI	ÖRGÜTÜ	VEFAT TARİHİ
MAHMUT TEMİZ	OMO	1/7/2016
EROL ÖKTEM	OMO, TOD	1/21/2016
MUSTAFA CANTÜRK	OMO, TOD	2/4/2016
ABDÜLKADİR SAĞLAM	OMO	2/15/2016
OĞUZ KENAN YILDIZ	OMO, TOD	2/22/2016
ABDULLAH SEVEN	OTD	3/14/2016
TÜRKAY HASDENİZ	OMO	3/16/2016
MEVLÜT ÇİFTÇİ	OMO, TOD	3/21/2016
ORHAN KAYA	OMO, TOD	4/27/2016
ALİ SOLMAZ	OMO, TOD	6/1/2016
AHMET ÇOLAK	OMO, TOD	6/2/2016
ATILLA AKSOY	OMO	6/13/2016
ÜLKÜ İŞSEVER	OMO, TOD	6/13/2016
İHSAN BAŞOL AYMAN	OMO, TOD	6/15/2016
MUZAFFER BÜYÜKTERZİ	OMO	7/20/2016
O.YILMAZ ÜLGENTÜRK	OMO, TOD	7/20/2016
PROF.DR.FAİK YALTIRIK	OMO	7/20/2016
TANER SAVAŞAN	OMO, TOD	7/28/2016
MUSTAFA KÖK	OTD	7/11/2016
Ö.İBRAHİM DEMİRTAŞ	OMO, TOD	8/27/2016
AHMET YILDIRIM	OMO, TOD	8/29/2016
HAMZA KOCABIÇAK	OTD	8/31/2016
SELAHATTİN GÜVEN	OTD, TOD	9/12/2016
FETHİ MUCUR	OTD	9/17/2016
M.ALİ SOYTÜRK	OMO	9/18/2016
AHMET SOMAY	OMO, TOD	9/19/2016
MEHMET ZOR	OMO	9/19/2016
PROF.DR. BURHAN AYTUĞ	OMO, TOD	9/30/2016
FERAMUZ ÖZBEK	OMO, TOD	9/30/2016
ORHAN MERAL	OMO	10/1/2016
NEŞET ŞİŞİK	OMO, TOD	10/2/2016
NEJDET ARSLAN	OMO, TOD	10/7/2016
NEZİHİ SARIGÖL	OMO, TOD	10/10/2016
RÜSTEM DURMAZ	OMO, TOD	10/31/2016
MEHMET FERRUH ONUR	YTOD	11/1/2016
AHMET KUŞÇU	OMO, TOD	11/11/2016
AKIN AKSOY	OMO, TOD	11/13/2016
RUŞEN KARAKUŞ	OMO	12/1/2016

VEFAT EDENLERE RAHMET, YAKINLARINA VE DOSTLARA SABIR DİLERİZ.

NOT: Bize ulaşan bilgilere göre düzenlenmiştir.

OMO: Orman Mühendisleri Odası TOD: Türkiye Ormancılar Derneği
OTD: Orman Teknikerleri Derneği YTOD: Yeşil Türkiye Ormancılar Derneği

Bir öğrenci de sen okut...!!

Ayda **150 TL** olmak üzere
1 yıl bağış yapın,

Sizin adınıza
bir öğrenciye
9 ay boyunca 200 TL
burs verelim.

Ormancı Personelinin Çocuklarını Okutma Vakfı

1970'ten bu yana eğitime tam destek!

Adres: Tuna Cad. No:5/7 Kızılay ANKARA
Tel: 0312 434 30 89
opcovak@hotmail.com
www.opcovak.org.tr

Ziraat Bankası Akay Subesi
IBAN: TR55000100076005996101 5003

TOD - Türkiye Ormancılar Derneği
Tuna Caddesi No:5/8 Kızılay-ANKARA
Tel: 0312.433 84 13 Faks: 433 26 64

www.ormancilarderneği.org

f facebook: Türkiye Ormancılar Derneği

t twitter: ormancilarderne

ÜYELİK AİDATLARI için;

Türkiye Ormancılar Derneği
Ziraat Bankası Yenişehir Şubesi
(Şube Kodu: 471)

IBAN

TR250001000471397751395002
(TL Hesabı)

*Hesaplarımıza yapacağınız üyelik
aidatı ve diğer ödemeleriniz için
Türkiye'nin tüm Ziraat Bankası
şubelerinden kesinlikle herhangi bir
masraf alınmayacaktır.*

*Son Genel Kurulumuzda 2015 yılı
üyelik aidatları yıllık 60 TL olarak
belirlenmiştir. 2015 yılı için 30 TL
ödeyenlerin 30 TL fark yatırması
gerekmektedir.*

